

แนวการศึกษา

วิชา เทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกร ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

โดย

คณะทำงานผลิตบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) ปี ๒๕๖๑

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ จังหวัดราชบุรี

กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

คณะทำงานผลิตบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) ปี ๒๕๖๑
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ จังหวัดราชบุรี
วิชา เทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

.....

๑. ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ จังหวัดราชบุรี		ที่ปรึกษา
๒. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาบุคลากร		ประธานคณะทำงาน
๓. ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมเยาวชนเกษตรอาเซียน จังหวัดกาญจนบุรี		รองประธานคณะทำงาน
๔. นางเปรมปรี อุบลไทร	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร	คณะทำงาน
๕. นางสาวกวินทราภานต์ มาลัยทองแก้วสุภา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี	คณะทำงาน
๖. นายศุภสิทธิ์ ศิลปสิทธิ์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	คณะทำงาน
๗. นางสาวจนัญญา เฟื่องฟุ้ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี	คณะทำงาน
๘. นางสาวสุชาสินี ดิษฐสมบูรณ์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม	คณะทำงาน
๙. นางสาวกมลพรรณ พิมพา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม	คณะทำงาน
๑๐. นายนพรุจ หินอ่อน	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ	คณะทำงาน
๑๑. นางสาวประจุพร นาควิมล	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ	คณะทำงาน
๑๒. นางสาวสมเนตร จันทวิชชประภา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี	คณะทำงาน
๑๓. นางสาวธิดารักษ์ แสงอรุณ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี	คณะทำงาน
๑๔. นางสาวมีนา เพ็งเจริญ	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๕. จ.ส.ต.ศรุตปุณธนัชญ์ ปูไลอารีย์	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. ว่าที่ ร.ต.ชัยกิจ บุญสรรค์สร้าง	นักวิชาการแผนที่ภาพถ่ายปฏิบัติการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

คำนำ

บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e – learning) วิชา เทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ชุดนี้ จัดทำขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นบทเรียนที่ใช้เสริมสร้าง และพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญ ในการปฏิบัติงานส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกร และเทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกร ให้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทุกระดับ เพื่อให้สามารถนำความรู้ และกรณีศึกษาที่ได้ศึกษาจากบทเรียนไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ โดยเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในบทเรียนชุดวิชานี้ ประกอบด้วย ๓ บท คือ

บทที่ ๑ แนวคิด ทฤษฎีกลุ่มและองค์กรเกษตรกรในงานส่งเสริมการเกษตร
บทที่ ๒ กลุ่มยุวเกษตรกรและกระบวนการดำเนินงาน
บทที่ ๓ เทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

คณะทำงานผลิตวิชา เทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หวังใจเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดวิชานี้จะเป็นประโยชน์แก่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในทุกระดับ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณะทำงานผลิตวิชา
เทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกร
ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ จังหวัดราชบุรี

สารบัญ

รายการ	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
สารบัญภาพ	**(๑)**
รายละเอียดวิชาเทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกร	**(๒)**
ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	
- คำอธิบายรายวิชา	
- วัตถุประสงค์	
คำชี้แจงการเรียนรู้วิชาเทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกร	**(๓)**
ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	
- การดำเนินการเรียนรู้	
- การทำกิจกรรม e-learning	
- คำแนะนำการเข้าใช้ e-learning	
- เอกสาร/สื่อคัดสรรแนะนำ	
รายการผลิตสื่อ	**(๔)**
บทที่ ๑ แนวคิด ทฤษฎีกลุ่มและองค์กรเกษตรกรในงานส่งเสริมการเกษตร	**๑**
ตอนที่ ๑.๑ แนวคิด ทฤษฎีกลุ่มและองค์กร	
เรื่องที่ ๑.๑.๑ ความหมายและความสำคัญของกลุ่มและองค์กร	๒
เรื่องที่ ๑.๑.๒ องค์ประกอบและบทบาทของกลุ่มและองค์กรเกษตรกร	๕
ตอนที่ ๑.๒ กลุ่มและองค์กรเกษตรกรในงานส่งเสริมการเกษตร	๖
เรื่องที่ ๑.๒.๑ ประเภทของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรในงานส่งเสริมการเกษตร	๖
บทที่ ๒ กลุ่มยุวเกษตรกรและกระบวนการดำเนินงาน	**๑๓**
ตอนที่ ๒.๑ ความเป็นมาของกลุ่มยุวเกษตรกร	๑๔
เรื่องที่ ๒.๑.๑ ประวัติกลุ่มยุวเกษตรกร	๑๔
เรื่องที่ ๒.๑.๒ สัญลักษณ์และมติประจำใจของยุวเกษตรกร	๑๖
ตอนที่ ๒.๒ การดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร	๑๙
เรื่องที่ ๒.๒.๑ องค์ประกอบของกลุ่มยุวเกษตรกร	๑๙
เรื่องที่ ๒.๒.๒ การจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร	๒๓
เรื่องที่ ๒.๒.๓ บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	๒๔

สารบัญ (ต่อ)

รายการ **หน้า**

ตอนที่ ๒.๓ งานและกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร ๒๗

เรื่องที่ ๒.๓.๑ งานของกลุ่มยุวเกษตรกร ๒๗

เรื่องที่ ๒.๓.๒ กิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร ๒๘

ตอนที่ ๒.๔ การจัดงานชุมนุมยุวเกษตรกร ๓๕

เรื่องที่ ๒.๔.๑ วัตถุประสงค์กิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมพิธีเทียน ๓๕

เรื่องที่ ๒.๔.๒ กรอบแนวทางการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานชุมนุม ๓๖

บทที่ ๓ เทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ๔๐

ตอนที่ ๓.๑ เทคนิคการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร ๔๑

ตอนที่ ๓.๒ เทคนิคการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร ๔๒

ตอนที่ ๓.๒ เทคนิคการจัดงานชุมนุมยุวเกษตรกร ๔๓

บรรณานุกรม

สารบัญภาพ

แผนภาพที่ **หน้า**

ภาพที่ ๑.๑ แสดงพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน ๗
ภาพที่ ๑.๒ แสดงโครงสร้างของกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๘
ภาพที่ ๑.๓ แสดงการประชุมกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๙
ภาพที่ ๑.๔ แสดงกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑๐
ภาพที่ ๑.๕ แสดงสัญลักษณ์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑๑
ภาพที่ ๑.๖ แสดงกลุ่มยุวเกษตรกร ๑๑
ภาพที่ ๑.๗ แสดงการประชุมกลุ่มยุวเกษตรกร ๑๒
ภาพที่ ๑.๘ แสดงสัญลักษณ์ยุวเกษตรกร ๑๒
ภาพที่ ๒.๑ แสดงท่ากล่าวคำปฏิญาณ ๑๘

รายละเอียดชุดวิชา

คำอธิบายวิชา เทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

แนวคิด ทฤษฎีกลุ่มและองค์กรในงานส่งเสริมการเกษตร กลุ่มยุวเกษตรกรและกระบวนการดำเนินงาน และเทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการกเษตร รวมทั้งการนำเสนอสถานการณ์จำลองในการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีกลุ่มและองค์กรในงานส่งเสริมการเกษตร
๒. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในกลุ่มยุวเกษตรกรและกระบวนการดำเนินงาน
๓. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับการทำงานในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำชี้แจงการเรียนรู้

๑. การดำเนินการเรียนรู้ สามารถดำเนินการเรียนรู้ดังนี้

๑) ศึกษาแนวการเรียนรู้

๒) ศึกษาตามประเด็นเนื้อหาสาระ

๓) ทำกิจกรรมตามที่รายวิชากำหนด

๒. การทำกิจกรรม E-learning

สัปดาห์ที่ ๑ ปฐมนิเทศวิชา/ทำแบบทดสอบก่อนเรียน

สื่อเทปวีดีทัศน์ เวลา ๓ นาที

สัปดาห์ที่ ๒ บทที่ ๑ แนวคิด ทฤษฎีกลุ่มและองค์กรเกษตรกรในงานส่งเสริมการเกษตร

สื่อเทปวีดีทัศน์ เวลา ๑๕ นาที

สัปดาห์ที่ ๓ บทที่ ๒ กลุ่มยุวเกษตรกรและกระบวนการดำเนินงาน

สื่อเทปวีดีทัศน์ เวลา ๖๙ นาที

สัปดาห์ที่ ๔ บทที่ ๓ เทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

สื่อเทปวีดีทัศน์ เวลา ๕๐ นาที

กรณีศึกษา/เสียงสะท้อน/ข้อเสนอแนะ

สื่อวีดีทัศน์ เวลา ๒๒ นาที

๓. คำแนะนำการเข้าใช้ e – learning

ให้ผู้เรียนศึกษาการเรียนรู้ผ่านระบบอินเตอร์เน็ตโดยปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

๔. เอกสาร/สื่อคัดสรรและแนะนำ

๑. คู่มือการดำเนินงานยุวเกษตรกร กลุ่มพัฒนายุวเกษตรกร กองพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร

บทที่ ๑
แนวคิด ทฤษฎีกลุ่มและองค์กรเกษตรกรในงานส่งเสริมการเกษตร

นายวีระศักดิ์ สุขทอง
ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมเยาวชนเกษตรอาเซียน จ. กาญจนบุรี

นางสาวกมลพรรณ พิมพา
สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม

บทที่ ๑
แนวคิด ทฤษฎีกลุ่มและองค์กรเกษตรกรในงานส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร มีเป้าประสงในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร คือ เกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน มีความเข้มแข็ง มีรายได้และอาชีพที่มั่นคง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรจึงต้องดำเนินการโดยให้ความสำคัญกับเกษตรกร โดยเฉพาะกลุ่มและองค์กรเกษตรกร ซึ่งในวิชา เทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในบทที่ ๑ นี้ นักส่งเสริมการเกษตรจะได้เรียนรู้ถึงเนื้อหาสาระต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑.๑ แนวคิด ทฤษฎีกลุ่มและองค์กร
- เรื่องที่ ๑.๑.๑ ความหมายและความสำคัญของกลุ่มและองค์กร
- เรื่องที่ ๑.๑.๒ องค์ประกอบและบทบาทของกลุ่มและองค์กรเกษตรกร

ตอนที่ ๑.๒ กลุ่มและองค์กรเกษตรกรในงานส่งเสริมการเกษตร
- เรื่องที่ ๑.๒.๑ ประเภทของกลุ่มและองค์กรเกษตรกรในงานส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ ๑.๑ แนวคิด ทฤษฎีกลุ่มและองค์กร

เรื่องที่ ๑.๑.๑ ความหมายและความสำคัญของกลุ่มและองค์กร

๑. ความหมายของกลุ่มและองค์กร

วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรศุภกุล(ม.ป.ป.) อ้างถึงใน https://www.novabizz.com/NovaAce/Manage/group.htm ได้ให้ความหมายของคำว่ากลุ่มในทางจิตวิทยาไว้ว่า กลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน โดยมีการติดต่อสัมพันธ์กัน หรือปฏิสัมพันธ์กัน และมีจุดมุ่งหมายที่จะกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และความสัมพันธ์นี้ จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกันได้ในระดับที่พอดี

Martin E. Shaw อ้างถึงใน https://www.novabizz.com/NovaAce/Manage/group.htm ก็ได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ในทำนองเดียวกันว่า กลุ่ม คือ บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่มีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งบุคคลแต่ละคนจะมีอิทธิพลต่อเพื่อนในกลุ่ม และจะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนในกลุ่มด้วยเช่นกัน

ส่วน Dorwin Cartwright and Alvin Zander อ้างถึงใน https://www.novabizz.com/NovaAce/Manage/group.htm ได้สรุปคุณลักษณะของ

กลุ่มไว้ว่า เมื่อคนมารวมกันเป็นกลุ่ม จะต้องมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือหลายลักษณะต่อไปนี้เกิดขึ้น คือ

๑) จะต้องมีปฏิสัมพันธ์กันเสมอ
๒) แต่ละคนจะถือว่าคนเองเป็นสมาชิกกลุ่ม
๓) แต่ละคนในกลุ่มจะยอมรับกันเป็นสมาชิกกลุ่ม
๔) มีปทัสถานร่วมกัน
๕) แต่ละคนจะมีบทบาทที่ชัดเจน
๖) มีการเลียนแบบลักษณะบางอย่างที่ตนเองคิดว่าเหมาะสมจากสมาชิกในกลุ่ม
๗) สมาชิกมีความคิดว่ากลุ่มจะต้องให้ผลประโยชน์ต่อสมาชิก
๘) สมาชิกจะแสวงหาเป้าหมายร่วมกัน
๙) มีการรับรู้ความเป็นเอกภาพของกลุ่มร่วมกัน และ
๑๐) สมาชิกกลุ่มจะปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของกลุ่ม

นอกจากนี้ Richard M. Hodgetts อ้างถึงใน https://www.novabizz.com/NovaAce/Manage/group.htmได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้อีกแนวคิดหนึ่งว่า กลุ่ม คือ หน่วยทางสังคมที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีอิสระเป็นตัวของตัวเอง ตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกันมี ปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ทองดี จันทะวง (๒๕๕๑) ได้สรุปความหมายของกลุ่มไว้ว่า กลุ่มคือ การที่บุคคลสองคนหรือมากกว่ามารวมตัวกันมีความสัมพันธ์ ปฏิสัมพันธ์โต้ตอบซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน มีความผูกพันกัน ความประทับใจ ความพอใจและมีความสนใจในผลประโยชน์ร่วมกัน ตลอดทั้งการสร้างกฎระเบียบที่ต้องยึดถือปฏิบัติร่วมกัน และร่วมกันดำเนินกิจกรรมของกลุ่มไปสู่จุดประสงค์เดียวกัน การแสดงพฤติกรรมและโครงสร้างกลุ่มที่ชัดเจน การรวมกันเป็นกลุ่มต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

๑) มีสมาชิกตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป
๒) มีจุดประสงค์ของการรวมกันที่แน่นอน
๓) มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก
๔) มีบรรทัดฐาน(Norms)ที่กลุ่มกำหนดขึ้นมาเพื่อให้สมาชิกถือปฏิบัติ
๕) มีความสามัคคี ความผูกพันและการรวมตัว
๖) มีการแสดงพฤติกรรมตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิก
๗) มีโครงสร้างของกลุ่มซึ่งแสดงให้เห็นถึงเส้นทางการติดต่อและการปฏิบัติระหว่างสมาชิก

สรุปได้ว่า กลุ่ม หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน เพื่อให้กิจกรรมนั้น บรรลุจุดหมายปลายทาง ที่กลุ่มกำหนดไว้ โดยที่ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขด้วย

๒. ความหมายขององค์กร

กรมส่งเสริมการเกษตร (๒๕๕๖) ได้ให้ความหมายขององค์กรและองค์กรเกษตรกรไว้ดังนี้

๑) องค์กร (organization) หมายถึง บุคคลกลุ่มหนึ่งที่มารวมตัวกัน โดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน และดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกันอย่างมีขั้นตอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น โดยมีทั้ง องค์กรที่แสวงหาผลกำไร คือ องค์กรที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจ เช่น บริษัท ห้างหุ้นส่วน ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าต่างๆ และองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร คือ องค์กรที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์เป็นหลัก เช่น สมาคม สถาบัน มูลนิธิ เป็นต้น

องค์ประกอบขององค์กร พบว่าทุกองค์กรจะมีองค์ประกอบที่คล้ายคลึงกัน คือ

- มีระบบและขอบเขต องค์กรจึงเปรียบเสมือนระบบๆ หนึ่งที่มีขอบเขตการทำงานที่ทำให้รู้ว่าส่วนใด คือ องค์กร และส่วนใดคือ สิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร ในปัจจุบันพบว่ามีองค์กรบางประเภทที่ดูเหมือนว่าจะมีขอบเขต หรือระบบการทำงานที่ไม่ชัดเจน

- มีเป้าหมาย องค์กรทุกองค์กรจะต้องมีเป้าหมายที่มาจากความเข้าใจและความต้องการร่วมกันของสมาชิก ซึ่งอาจทำให้สำเร็จได้ในระยะเวลาอันสั้น และมีผลลัพธ์ที่จับต้องได้ หรืออาจต้องใช้เวลานาน และวัดความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรมได้ยาก

- มีสมาชิก องค์กรเกิดขึ้นจากการที่คนจำนวนหนึ่งตัดสินใจมาอยู่ร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งสมาชิกที่เข้าร่วมในองค์กรต้องเข้าใจ และมีความสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนในองค์กร มีความผูกพันในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และสามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกัน โดยเฉพาะในปัจจุบันที่องค์กรมีการดำเนินการที่กว้างขวาง หลากหลาย และมีขอบเขตไม่ชัดเจน สมาชิกจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายเพื่อไม่ให้องค์กรเกิดความล้มเหลว

๒) องค์กรเกษตรกร หมายถึง กลุ่มของเกษตรกรที่รวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เป็นข้อจำกัดของเกษตรกรรายย่อย หรือเพื่อพัฒนาสภาพการประกอบอาชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในกลุ่มโดยมีโครงสร้างการดำเนินงานและระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจน

๓. ความสำคัญของกลุ่มและองค์กรเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร (๒๕๕๖) ได้อธิบายถึงความสำคัญขององค์กรเกษตรกรไว้ว่าเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการเกษตร เพราะเป็นการพัฒนาคนและพัฒนางานไปพร้อมๆกัน และทำให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑) เพิ่มโอกาสด้านการเรียนรู้ เพราะกระบวนการกลุ่มจะช่วยให้เกษตรกรมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รู้จักระบบการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ สามารถแก้ไขปัญหา วางแผนการจัดการ และกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน นอกจากนั้นการรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีในรูปแบบกลุ่มจะเป็นไปได้รวดเร็วกว่าการถ่ายทอดเป็นรายบุคคล

๒) เพิ่มโอกาสด้านการผลิต เพราะเกษตรกรที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกระบวนการผลิตและการจัดการผลผลิต เช่น การผลิตส่งตลาดในจำนวนและคุณภาพที่ตลาดต้องการ การแปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในกรณีผลผลิตล้นตลาดหรือผลผลิตตกต่ำ

๓) เพิ่มโอกาสทางการตลาดและเพิ่มอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจทั้งการซื้อปัจจัยการผลิตและการขายผลผลิต รวมถึงการปกป้องผลประโยชน์ของมวลหมู่สมาชิก

๔) เพิ่มโอกาสด้านการบริการ เป็นการอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิก เช่น การจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับการอุปโภค บริโภค ตลอดจนปัจจัยการผลิตต่างๆ มาบริการให้แก่สมาชิกในราคายุติธรรม

เรื่องที่ ๑.๑.๒ องค์ประกอบและบทบาทของกลุ่มและองค์กรเกษตรกร

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่า งานส่งเสริมการเกษตร เป็นงานที่ให้บริการด้านความรู้และสนับสนุนเกษตรกรในการผลิตและการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกษตรกรสามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของตนให้สูงขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองในการประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างมั่นคงถาวรตลอดไป การที่จะทำให้งานดังกล่าวบรรลุเป้าหมายได้ จำเป็นต้องดำเนินการโดยอาศัยกระบวนการกลุ่มของเกษตรกร หรือองค์กรและสถาบันเกษตรกรประเภทต่างๆ ในท้องถิ่น การรวมตัวกันของเกษตรกรเพื่อจัดตั้งเป็นองค์กรต่างๆ ขึ้นนั้น สามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การรวมตัวกันแบบกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ หรือรวมตัวกันแบบกลุ่มที่เป็นทางการซึ่งมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน ซึ่งทองดี จันทะวง (๒๕๕๑) ได้กล่าวว่า กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันตามลักษณะเงื่อนไขระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆที่องค์การกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร สัมพันธภาพของสมาชิกในกลุ่มจะเป็นไปตามตำแหน่งและบทบาทของแต่ละบุคคลในกลุ่ม กลุ่มต่างๆจะมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

๑) สมาชิกกลุ่มเข้ามาเป็นสมาชิก ด้วยใจศรัทธาและเข้าใจในวัตถุประสงค์เป้าหมายของกลุ่มเป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้วัดได้จาก ความรัก ความสามัคคี การถือสัจจะ และคุณธรรมไว้กับตัวเองและกลุ่ม

๒) คณะกรรมการ ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกให้มาบริหารกลุ่ม เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการที่จะนำกลุ่มไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

- คณะกรรมการบริหารทุกคน ได้เสียสละและอุทิศเวลาให้กลุ่มอย่างจริงจัง รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ตรงไปตรงมาอย่างสม่ำเสมอ มีความรักความสามัคคีในหมู่คณะ
- มีการปรึกษาหารือกันเป็นประจำ
- แสดงผลการประชุม การปฏิบัติงานให้สมาชิกทราบทุกเดือน เพราะจะทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของกลุ่ม
- แสวงหากิจกรรมให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกลุ่มเป็นประจำทุกเดือน เช่น การเชิญวิทยากรเข้ามาฝึกอบรมสมาชิกกลุ่มเพื่อเพิ่มทักษะ
- มีผลงานของคณะกรรมการ มีกิจกรรมที่เด่นชัด เกิดประโยชน์แก่สมาชิก กลุ่มชุมชนและส่วนรวม

๓) มีกิจกรรมของกลุ่ม

- มีกิจกรรมของกลุ่มโดยส่วนรวมอย่างน้อย ๑ กิจกรรมที่เป็นกิจกรรมดีเด่นซึ่งอาจจะมีกิจกรรมกลุ่มย่อยๆ สนับสนุน
- การประกอบอาชีพของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน เน้นหนักที่จะช่วยเกื้อกูลการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ให้ก้าวหน้าไปในทางเดียวกัน
- ผลงานของกลุ่มสามารถวัดความก้าวหน้าได้

๔) กฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

- มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่ชัดเจน
- มีการวางระเบียบกลุ่มโดยใช้หลักประชาธิปไตยสมาชิกช่วยกันวางกฎข้อบังคับโดยใช้เสียงข้างมาก
- ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบทางราชการ

๕) เจ้าหน้าที่ของรัฐเอาใจใส่ติดตาม แนะนำสมาชิกกลุ่ม ฝึกอบรม ส่งเสริม สาธิตการตลาด

จากเนื้อหาข้างต้นจะเห็นได้ว่าเราได้เรียนรู้ถึงความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบและบทบาทของกลุ่มและองค์กรเกษตรกรกันไปแล้ว ซึ่งในส่วนของกลุ่มและองค์กรเกษตรกรในงานส่งเสริมการเกษตรจะมีกี่ประเภท และอะไรบ้างนั้น สามารถเรียนรู้ได้จากตอนที่ ๒ ต่อไป

ตอนที่ ๑.๒ กลุ่มและองค์กรเกษตรกรในงานส่งเสริมการเกษตร

เรื่องที่ ๑.๒.๑ ประเภทของกลุ่มและองค์กรเกษตรกรในงานส่งเสริมการเกษตร

กองพัฒนาเกษตรกร (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่า กรมส่งเสริมการเกษตรมีภารกิจที่สำคัญในด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่ม เพื่อร่วมกันพัฒนาความรู้ความสามารถทางการเกษตรที่ก่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพการเกษตร เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ในอันที่จะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พึ่งพาตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งในบทเรียนนี้ได้แบ่งกลุ่มและองค์กรเกษตรกรในงานส่งเสริมการเกษตรออกเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

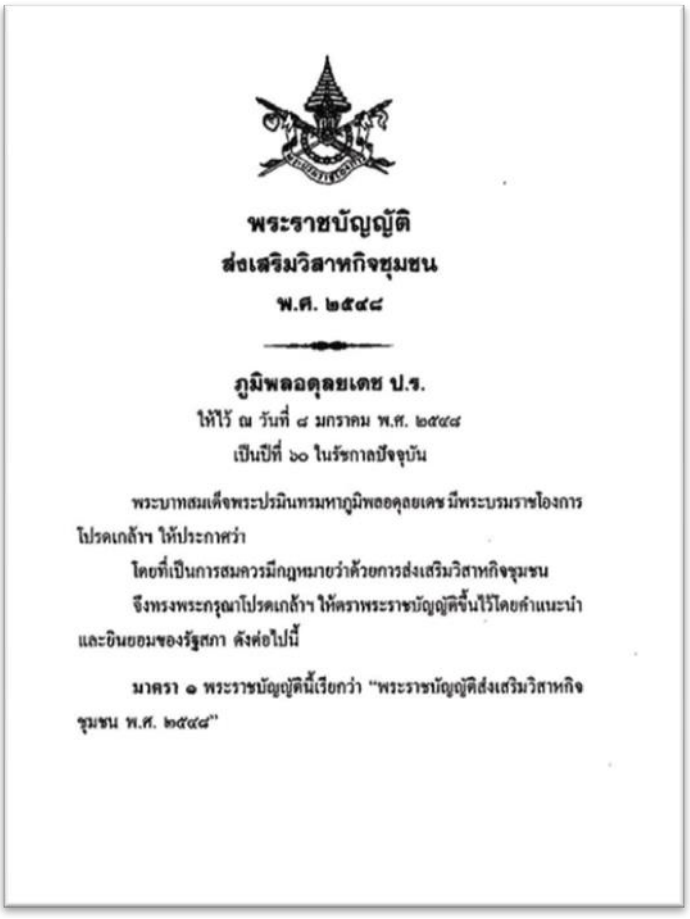
๑. วิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise) มาจากคำว่า “วิสาหกิจ” หรือภาษาอังกฤษ “Enterprise” ซึ่งแปลว่า การประกอบการหรือกิจการ รวมกับคำว่า “ชุมชน” หรือภาษาอังกฤษว่า Community ซึ่งหมายถึง กลุ่มคนที่มีความผูกพันมีวิถีชีวิตร่วมกัน และอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน

วิสาหกิจชุมชน จึงหมายถึง การประกอบการหรือกิจการของชุมชนที่กลุ่มคนในชุมชนเป็นเจ้าของและร่วมกันดำเนินการด้วยการใช้ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัตถุดิบและทรัพยากรที่อยู่ในชุมชน ด้วยการผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อตอบสนองการพึ่งตนเองและเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ชุมชน และ

ระหว่างชุมชน โดยกลุ่มคนหรือคณะบุคคลที่ดำเนินการอาจไม่เป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดก็ได้ หรืออาจกล่าวสั้นๆ ได้ว่า วิสาหกิจชุมชน ก็คือ กิจการของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๕๗)

สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (๒๕๔๘) ได้ระบุความเป็นมาของวิสาหกิจชุมชน ไว้ดังนี้ พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ เกิดขึ้นจากปัญหาของชุมชนที่มีการประกอบกิจการในระดับรากหญ้า ๒ ประการ คือ ๑) การประกอบกิจกรรมของชุมชนไม่เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนอื่นๆ เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับ ๒) การสนับสนุนของภาครัฐ ไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ดังนั้น รัฐบาลจึงกำหนดให้มีการออกกฎหมายฉบับนี้ขึ้น และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๘ เป็นต้นมา เพื่อรองรับการประกอบกิจกรรมของชุมชนให้ได้รับการพัฒนาต่อไป

พระราชบัญญัติ
ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
พ.ศ. ๒๕๔๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘
เป็นปีที่ ๖๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘"

ภาพที่ ๑.๑ แสดงพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน

๑. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร เกิดขึ้นจากการที่กรมส่งเสริมการเกษตรเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะกระตุ้นให้เกษตรกรรายย่อยที่ประกอบอาชีพการเกษตรประเภทเดียวกัน มารวมตัวกันในรูปของกลุ่มในลักษณะกลุ่มธรรมชาติที่เกิดจากการรวมตัวกันขึ้นเอง หรือเกิดขึ้นจากการสนับสนุนส่งเสริมให้มีการรวมตัวกันขึ้นตามปัญหาพื้นฐาน และความต้องการของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ และมีการจดทะเบียนไว้กับสำนักงานเกษตรอำเภอ โดยมีเกษตรอำเภอเป็นนายทะเบียนเพื่อประโยชน์ในการติดตามความก้าวหน้า และวางแผนสนับสนุนให้กลุ่มมีการพัฒนา และเกิดความเข้มแข็งต่อไป ซึ่งมีการตั้งชื่อเรียกรวมว่า “กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร” แต่กลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งขึ้นในแนวทางนี้ เมื่อตั้งชื่อกลุ่มแล้วมักจะกำหนดชื่อต่อท้ายเป็น ชื่อสินค้าที่กลุ่มของตนผลิต เช่น กลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสวนส้มโอทรงคนอง อ.สามพราน จ.นครปฐม เป็นต้น ซึ่งกลุ่มเกษตรกรประเภทเหล่านี้ ไม่มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล จะไม่ถูกติดตามตรวจสอบบัญชีของกลุ่ม รวมถึงกฎระเบียบตามกฎหมายเหมือนเช่นกลุ่มเกษตรกรที่เป็นกลุ่มนิติบุคคล

กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ๔ ประการ ได้แก่

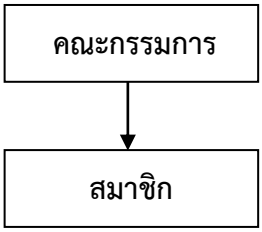
๑. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร

๒. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรร่วมกันแก้ไขปัญหาการผลิต การแปรรูป และการตลาด

๓. เพื่อเป็นศูนย์กลางรับความรู้ในการถ่ายทอดวิชาการไปสู่เกษตรกร

๔. เพื่อใช้กระบวนการกลุ่มในการพัฒนาเกษตรกรให้มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ สามารถพึ่งพาตนเองได้

โครงสร้างของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร มีการจัดโดยพิจารณาจากความเหมาะสมของขนาดและกิจกรรมของกลุ่ม โดยพิจารณาให้เป็นโครงสร้างง่าย ๆ ที่กลุ่มสามารถปฏิบัติได้จริง ประกอบด้วย ๒ ส่วนเป็นอย่างน้อย คือ

ภาพที่ ๑.๒ แสดงโครงสร้างของกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

การจัดตั้งอาจเกิดขึ้นภายหลังการจัดเวทีเรียนรู้หรือเกิดจากปัญหาความต้องการของเกษตรกรเอง กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่มีการจัดตั้งอยู่แล้ว หรือจัดตั้งขึ้นใหม่มีความประสงค์จะขอใบรับรองการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ให้กลุ่มที่มีการรวมตัวกันตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป ยื่นคำขอใบรับรองต่อเกษตรอำเภอผ่านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบตำบลที่กลุ่มตั้งอยู่

การเลิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ควรเลิกกลุ่มเมื่อมีเหตุ ดังนี้

(๑) หากกลุ่มไม่มีการดำเนินกิจกรรม ไม่มีการประชุมติดต่อกัน ๒ ปี

(๒) เมื่อมีสมาชิกเหลือน้อยกว่า ๑๐ คน เป็นเวลามากกว่า ๑ ปี

(๓) เมื่อที่ประชุมกลุ่มมีมติให้เลิกกลุ่ม

เมื่อกลุ่มนั้นต้องเลิก ให้ขีดชื่อออกจากบัญชีรายชื่อกลุ่มของสำนักงานเกษตรจังหวัด

การรายงานการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสำนักงานเกษตรอำเภอรายงานสำนักงานเกษตรจังหวัด โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานกรมส่งเสริมการเกษตรตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารข้อมูลสถาบันเกษตรกร ภายหลังออกใบรับรองการจัดตั้งกลุ่มแล้ว

ภาพที่ ๑.๓ แสดงการประชุมกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

๒.กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

สำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร (๒๕๕๕) ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมา และสัญลักษณ์ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรว่า การดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เริ่มต้นในปี พ.ศ.๒๕๑๐ โดยในขณะนั้นได้มีพระราชกฤษฎีกา จัดตั้ง “กรมส่งเสริมการเกษตร” ขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ งานส่งเสริมและจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรได้โอนมาเป็นภารกิจของกองพัฒนาการบริหารงานเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๑๑ ภายใต้การดำเนินงานส่งเสริมวิชาคหกรรมศาสตร์แก่แม่บ้านเกษตรกรและเยาวชนสตรีในกลุ่มชาวนา กรมการข้าว (ในขณะนั้น) วิชาที่อบรม ได้แก่ อาหารโภชนาการ ตัดเย็บเสื้อผ้า และศิลปะประดิษฐ์ ที่ศูนย์ส่งเสริมกลุ่มชาวนา ๔ ศูนย์ คือ ศูนย์อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ศูนย์อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา และศูนย์อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช สมาชิกที่ผ่าน

การอบรมรวมตัวกันจัดตั้งเป็น “กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร” ขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ.๒๕๑๓ ที่หมู่บ้านป่าคา อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ และในปี พ.ศ.๒๕๑๘ กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดตั้ง “งานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร” ขึ้นรับผิดชอบการดำเนินงาน โดยบรรจุเจ้าหน้าที่เคหกิจเกษตรประจำอำเภอ และมีนโยบายส่งเสริมให้สตรีในภาคเกษตรรวมตัวกันเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรขึ้นในพื้นที่

กรมส่งเสริมการเกษตร (๒๕๕๖) กล่าวว่า กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างเศรษฐกิจครัวเรือน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัวเกษตรกรและสิ่งแวดล้อมชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรภายใต้การดูแลรับผิดชอบของกรมส่งเสริมการเกษตร หมายถึง สตรีที่ทำงานในภาคเกษตรกรรม มีความสนใจ และตั้งใจรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันทำงาน เพื่อการพัฒนาตนเองให้สามารถช่วยครอบครัวในการประกอบอาชีพเสริมรายได้ แก้ไขปัญหาและปรับปรุงความเป็นอยู่ของครอบครัว ชุมชน และสังคมให้มีความมั่นคง มีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดี สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยมีการบริหารจัดการในรูปคณะกรรมการ ภายใต้ข้อบังคับกติกาของกลุ่ม

ภาพที่ ๑.๔ แสดงกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัวเกษตรกรเป็นฐานพัฒนางานเกษตรและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรจากภูมิปัญญา สร้างความมั่นคงด้านอาหาร สร้างเศรษฐกิจครัวเรือนและชุมชน และดูแลสิ่งแวดล้อม กิจกรรมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจะทำให้แม่บ้านเกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหา หรือพัฒนางานและพัฒนาตนเองไปพร้อมๆกัน เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ กล่าวคือ

๑. เพิ่มโอกาสด้านการเรียนรู้ การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ
๒. เสริมสร้างชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น

๓. เพิ่มโอกาสด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต
๔. เพิ่มโอกาสทางการตลาด
๕. สร้างเสริมบทบาทของแม่บ้านเกษตรกร

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดสัญลักษณ์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไว้ ดังนี้

ภาพที่ ๑.๕ แสดงสัญลักษณ์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

โดยสัญลักษณ์นี้ แสดงแนวคิดในการพัฒนาครอบครัวเกษตรกร แม่บ้านเกษตรกรจะ***เป็นกุญแจ***สำคัญในการบริหารและการจัดการทรัพยากรในครอบครัว ได้แก่ แรงงาน ทุน เวลา เงิน วัสดุอุปกรณ์ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะทำให้ครอบครัวเป็นสุข มีการกินดีอยู่ดี มีรายได้เพิ่มจากการประกอบ อาชีพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๓. กลุ่มยุวเกษตรกร

กลุ่มงานพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร (๒๕๕๔) ได้ให้ความหมายของยุวเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร รวมถึงสัญลักษณ์ของยุวเกษตรกรไว้ดังนี้

ยุวเกษตรกร คือ “เด็กและเยาวชน ที่มีอายุระหว่าง ๑๐ ถึง ๒๕ ปี มีความสนใจด้านการเกษตร สมัครเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร เพื่อพัฒนาความรู้และประสบการณ์ด้านการเกษตร การเสริมสร้างทักษะอาชีพและทักษะการดำเนินชีวิต

ภาพที่ ๑.๖ แสดงกลุ่มยุวเกษตรกร

กลุ่มยุวเกษตรกร หมายถึง กลุ่มเด็กและเยาวชน ที่มีอายุระหว่าง ๑๐ ถึง ๒๕ ปี มีความสนใจด้านการเกษตร รวมตัวกันจัดตั้งเป็น “กลุ่มยุวเกษตรกร” เพื่อพัฒนาความรู้ประสบการณ์ด้านการเกษตร การเสริมสร้างทักษะอาชีพและทักษะการดำเนินชีวิต

ภาพที่ ๑.๗ แสดงการประชุมกลุ่มยุวเกษตรกร

ประเภทของกลุ่มยุวเกษตรกร แบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ

๑) กลุ่มยุวเกษตรกรในสถาบันการศึกษา หมายถึง กลุ่มยุวเกษตรกรที่สมาชิกทั้งหมด กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษา (ตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ) โดยแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับประถม ระดับมัธยมหรือเทียบเท่า และระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า

๒) กลุ่มยุวเกษตรกรนอกสถาบันการศึกษา หมายถึง กลุ่มเยาวชนที่อยู่นอกสถาบันการศึกษา รวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นกลุ่มยุวเกษตรกร

๓) กลุ่มยุวเกษตรกรแบบผสม หมายถึง ยุวเกษตรกรที่อยู่ในสถาบันการศึกษา และนอกสถาบันการศึกษารวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นกลุ่มยุวเกษตรกร

สัญลักษณ์ของยุวเกษตรกรไทยเป็นใบโคลเวอร์สีเขียว ซึ่งเป็นพืชตระกูลถั่วชนิดหนึ่ง มี ๔ แฉก (ตามธรรมชาติจะพบเพียง ๓ แฉก โอกาสที่จะพบ ๔ แฉกมีน้อยมาก หากได้พบถือว่าโชคดี) ในแต่ละแฉกบรรจุตัวอักษร “ก” ไว้ตรงกลาง ดังภาพ

ภาพที่ ๑.๘ แสดงสัญลักษณ์ยุวเกษตรกร

จะเห็นได้ว่ากลุ่มและองค์กรเกษตรกรที่ได้กล่าวมาข้างต้น ไม่ว่าจะเป็น วิสาหกิจชุมชน กลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร ต่างมีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญแตกต่างกันไปในมิติของงานส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะยุวเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาเยาวชนภาคการเกษตร ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับยุวเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร ผู้เรียนจะได้เรียนอย่างละเอียดมากขึ้นในบทเรียนต่อๆ ไป

บทที่ ๒

กลุ่มยุวเกษตรกรและกระบวนการดำเนินงาน

นางสาวสมเนตร จันทวิชชประภา
สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี

นางสาวสุชาสินี ดิษฐสมบูรณ์
สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม

นางสาวจนัญญา เฟื่องฟุ้ง
สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี

บทที่ ๒

กลุ่มยุวเกษตรกรและกระบวนการดำเนินงาน

กรมส่งเสริมการเกษตร มีเป้าประสงค์ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร กล่าวคือ เกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน ต้องมีความเข้มแข็ง มีรายได้และอาชีพที่มั่นคง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรจึงต้องดำเนินการโดยให้ความสำคัญกับเกษตรกร โดยเฉพาะกลุ่มและองค์กรเกษตรกร ซึ่งในวิชา เทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มุ่งเน้นที่จะให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้เรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกร ซึ่งในบทที่ ๒ นี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะได้เรียนรู้ถึงเนื้อหาสาระต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานประกอบด้วย ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๒.๑ ความเป็นมาของกลุ่มยุวเกษตรกร
- เรื่องที่ ๒.๑.๑ ประวัติกลุ่มยุวเกษตรกร
- เรื่องที่ ๒.๑.๒ สัญลักษณ์ของยุวเกษตรกร มติประจำใจของยุวเกษตรกร

ตอนที่ ๒.๒ การดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร
- เรื่องที่ ๒.๒.๑ องค์ประกอบของกลุ่มยุวเกษตรกร
- เรื่องที่ ๒.๒.๒ การจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร
- เรื่องที่ ๒.๒.๓ บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ ๒.๓ งานและกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร
- เรื่องที่ ๒.๓.๑ งานของกลุ่มยุวเกษตรกร
- เรื่องที่ ๒.๓.๒ กิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร

ตอนที่ ๒.๔ การจัดงานชุมนุมยุวเกษตรกร
- เรื่องที่ ๒.๔.๑ วัตถุประสงค์ กิจกรรม
- เรื่องที่ ๒.๔.๒ กรอบแนวทางการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานชุมนุม
- เรื่องที่ ๒.๔.๓ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมพิธีเทียน

ตอนที่ ๒.๑ ความเป็นมาของกลุ่มยุวเกษตรกร

เรื่องที่ ๒.๑.๑ ประวัติกลุ่มยุวเกษตรกร

การส่งเสริมยุวเกษตรกรไทยได้เริ่มขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ โดย Dr. Frank Dickinson ผู้เชี่ยวชาญองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations, FAO) ได้เสนอโครงการฟื้นฟูสภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกนิคมสร้างตนเองบางปะกง ต่อองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ โดยให้มีการฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติ

สำหรับเกษตรกร ผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวและเกษตรกรวัยรุ่น ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ มีการตั้งคณะกรรมการฟื้นฟูเกษตรกรในนิคมสร้างตนเอง บางปะกง ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตร กระทรวงศึกษาธิการ สำนักจัดความมั่นคงร่วมกันของสหรัฐอเมริกา (United States Operations Mission, USOM) องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ และองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, UNESCO) ดำเนินโครงการทดลองส่งเสริมการปลูกพืช ทำสวนครัว และเลี้ยงสัตว์แก่เยาวชนที่โรงเรียนพรหมานุเคราะห์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นครั้งแรก

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๖ คณะกรรมการฯ ได้ร่วมวางแผนการจัดตั้ง ๔-H Club ขึ้นในประเทศไทย โดยนำรูปแบบและแนวทางการดำเนินงานมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยได้จัดตั้งที่อำเภอบางปะกง อำเภอบางคล้า และอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา และในวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๔๙๖ นายอินทรีย์ จันทรสถิตย์ อธิบดีกรมกสิกรรม ได้นำเสนอรายงานผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมของคณะกรรมการฯ ที่ประชุมได้พิจารณาเห็นว่าการดำเนินงานของ ๔-H Club ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการเกษตร จึงมีมติมอบให้กองส่งเสริมและเผยแพร่ กรมกสิกรรม กระทรวงเกษตร เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการส่งเสริมและจัดตั้งหน่วย และเปลี่ยนชื่อจาก ๔-H Club เป็น “หน่วยยุวกสิกร”

กรมกสิกรรมได้มอบให้ นายทำนอง สิงคาลวณิช หัวหน้า กองส่งเสริมและเผยแพร่ ในขณะนั้น เป็นผู้รับผิดชอบร่างระเบียบและข้อบังคับ แนวทางการดำเนินงาน และออกแบบเครื่องหมายยุวกสิกรเสนอให้ที่ประชุมพิจารณา และได้รับความเห็นชอบให้ถือปฏิบัติเรื่อยมา ในปีแรกได้มีการส่งเสริมจัดตั้งหน่วยยุวกสิกรขึ้น จำนวน ๔ หน่วย ที่อำเภอบางปะกง อำเภอบางคล้า และอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา และอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี หลังจากนั้นการส่งเสริมจัดตั้งหน่วยยุวกสิกรได้ขยายตัวไปอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกรมส่งเสริมการเกษตรขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ งานส่งเสริมและจัดตั้งหน่วยยุวกสิกรได้โอนมาเป็นภารกิจของกองพัฒนาการบริหารงานเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ จึงได้มีการพิจารณาเปลี่ยนชื่อจาก “หน่วยยุวกสิกร” เป็น “หน่วยยุวเกษตรกร” และในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้เปลี่ยนเป็น“กลุ่มยุวเกษตรกร” เพื่อให้สอดคล้องกับงานของกรมส่งเสริมการเกษตร

วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๒๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าทรงรับมูลนิธิส่งเสริมยุวเกษตรกรไทยไว้ในพระราชูปถัมภ์

วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๒๕ พระราชทานพระราชานุญาตสัญลักษณ์พระนามาภิไธยอัญเชิญไว้ในเครื่องหมายมูลนิธิส่งเสริมยุวเกษตรกรไทย

ปี ๒๕๒๕ กรมส่งเสริมการเกษตรมีนโยบายให้มีการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรทั่วทุกพื้นที่

ปี ๒๕๕๖ มีการจัดตั้งสมาคมยุวเกษตรกรสากลแห่งประเทศไทย (IFYE Thailand)

ปี ๒๕๕๗ มีการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

ปี ๒๕๖๐ มีการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในสถาบันอุดมศึกษาครั้งแรก จำนวน ๓ แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น และมีการ

เชื่อมโยงการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในสถาบันการศึกษาเพิ่มเติม รวมทั้งวางแนวทางให้ยุวเกษตรกรได้เข้าสู่สถาบันอุดมศึกษา

เรื่องที่ ๒.๑.๒ สัญลักษณ์ของยุวเกษตรกร มติประจำใจของยุวเกษตรกร

๑. สัญลักษณ์ของยุวเกษตรกร

งานยุวเกษตรกรเป็นงานสากล ปัจจุบันมีประเทศต่างๆ ดำเนินงานเกี่ยวกับยุวเกษตรกรมากกว่า ๘๐ ประเทศทั่วโลก ในแต่ละประเทศใช้เครื่องหมายแตกต่างกันไป สำหรับเครื่องหมายของยุวเกษตรกรไทย เป็นใบโคลเวอร์ (LEAF CLOVER) สีเขียว ซึ่งต้นโคลเวอร์จัดอยู่ในพืชตระกูล TRIFOLIUM REPENS ปกติแล้วใบของต้นโคลเวอร์ทั่วไปจะมีเพียง ๓ แฉก ซึ่งว่ากันว่า ในต้นโคลเวอร์หนึ่งพันต้นนั้นจะพบใบโคลเวอร์ ๔ แฉก (FOUR LEAF CLOVER) ได้เพียงใบเดียวเท่านั้น โอกาสพบใบโคลเวอร์ ๔ แฉก จึงเป็นปรากฏการณ์ที่หาได้ยากมาก ซึ่งใบโคลเวอร์ ๔ แฉก นี้แต่ละแฉกก็มีความหมายในตัวเองดังต่อไปนี้

แฉกแรก	คือ	ความหวัง (HOPE)
แฉกที่สอง	คือ	ความเชื่อมั่นและศรัทธา (FAITH)
แฉกที่สาม	คือ	ความรัก (LOVE)
แฉกสุดท้าย	คือ	ความโชคดี (LUCK)

และเพราะความเชื่อนี้เอง จึงทำให้ได้มีการนำเอาใบโคลเวอร์มาเป็นสัญลักษณ์หรือตัวแทนของความโชคดี หรือรักแท้ และทั่วโลกใช้เป็นสัญลักษณ์ของยุวเกษตรกร (๔-H) สำหรับประเทศไทยใช้ใบโคลเวอร์ เป็นสัญลักษณ์ของยุวเกษตรกรเช่นกัน โดยแต่ละแฉกบรรจุตัวอักษร “ก” ไว้ตรงกลาง ดังภาพ

อักษร “ก” ในเครื่องหมายนี้เป็นคำย่อของคำ ๔ คำ คือ

ก ตัวแรก	หมายถึง	“เกศ”	คือ	“การฝึกสมอง”
ก ตัวที่สอง	หมายถึง	“กมล”	คือ	“การฝึกใจ”
ก ตัวที่สาม	หมายถึง	“กร”	คือ	“การฝึกใช้มือ”
ก ตัวที่สี่	หมายถึง	“กาย”	คือ	“การฝึกพลานามัย”

ผู้คิดเครื่องหมาย ๔ ก นี้คือ นายสระ ไตรเดช ที่ปรึกษาหน่วยยุวเกษตรกร “น้ำปรุงพัฒนา” ตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๘ และได้ประพันธ์โคลงสี่สุภาพ ไว้ดังนี้

เกศไกรก่อเกิดก้าว	กิจกรรม
กมลมั่นสัจธรรม	ทุกผู้
กรหมั่นกระทำ	งานเด่น เสมอนา
กายแกร่งกรำกอบกู้	เกียรติก้องเกษตรกรรม

การให้ความหมายของอักษร ก ทั้ง ๔ ตัวตรงกับความหมายของ ๔-H ในเครื่องหมายยุวเกษตรกรที่ใช้กันเป็นสากลที่มาจากสหรัฐอเมริกา คือ

H ตัวแรก	หมายถึง	“HEAD”	คือ	“ศีรษะ”	หรือ “เกศ”
H ตัวที่สอง	หมายถึง	“HEART”	คือ	“ใจ”	หรือ “กมล”
H ตัวที่สาม	หมายถึง	“HAND”	คือ	“มือ”	หรือ “กร”
H ตัวที่สี่	หมายถึง	“HEALTH”	คือ	“กาย”	หรือ “กาย”

๒. สีของยุวเกษตรกร

สี ของยุวเกษตรกรใช้ “สีเขียว” กับ “สีขาว” โดยให้ความหมายและความสำคัญ คือ

สีเขียว เป็นสีของพืชพรรณธัญญาหาร เป็นสีของการเกษตร ซึ่งแสดงถึงความงอกงาม และแผ่ไพศาลของพืชพรรณธัญญาหาร

สีขาว เป็นสีของความบริสุทธิ์ ความซื่อสัตย์สุจริต อุปนิสัยใจคออันดีงาม และการตั้งใจทำแต่ความดี

๓. หมวกยุวเกษตรกร

หมวกสำหรับยุวเกษตรกร เป็นหมวกทรง **“จ๊อกกี้”** ด้านหน้าหมวกมีเครื่องหมายยุวเกษตรกร สีของหมวกอาจจะเป็นสีเขียว สีขาว หรือสีอื่นใดก็ได้ตามความเหมาะสม โดยทั่วไปจะใช้สีเขียว สำหรับเครื่องหมายหน้าหมวกต้องตรงตามรูปแบบและสีที่กำหนด

๔. คำปฏิญาณของยุวเกษตรกร

มีรากฐานจากเครื่องหมายยุวเกษตรกร กล่าวคือ เป็นความหมายของ “ก” ทั้ง ๔ ตัว ในการที่จะให้สมาชิกกล่าวคำปฏิญาณนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้ตระหนักว่าทุกคนที่มาร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรนี้ จะต้องฝึกสมอง ฝึกจิตใจ ฝึกการใช้มือทำงาน และฝึกพลานามัย ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด คำปฏิญาณมีดังต่อไปนี้

๑. ข้าพเจ้าจะใช้สมองเพื่อดำเนินกิจการให้ก้าวหน้า
๒. ข้าพเจ้าจะซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น
๓. ข้าพเจ้าจะใช้มือเพื่อทำงานให้เป็นประโยชน์
๔. ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีพลานามัยสมบูรณ์ เพื่อครอบครัว เพื่อท้องถิ่นและเพื่อชาติ

การกล่าวคำปฏิญาณ

เมื่อจะกล่าวคำปฏิญาณจะต้องยืนในท่าตรง กล่าวว่า “ข้าพเจ้าขอปฏิญาณว่า”

“ข้อหนึ่ง” พร้อมกับยกฝ่ามือขวาแตะหน้าผากเหนือหางตาขวาตอนบน แล้วกล่าวว่า “ข้าพเจ้าจะใช้สมอง เพื่อดำเนินกิจการให้ก้าวหน้า”

“ข้อสอง” ย้ายฝ่ามือขวามาวางทาบที่หน้าอกด้านซ้ายตรงหัวใจ ให้ข้อศอกแนบกับลำตัว แล้วกล่าว “ข้าพเจ้าจะซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น”

“ข้อสาม” ยกมือทั้งสองข้างให้ขนานกับพื้น หันฝ่ามือเข้าหากัน ให้ข้อศอกแนบกับลำตัว แล้วกล่าว “ข้าพเจ้าจะใช้มือ เพื่อทำงานให้เป็นประโยชน์”

“ข้อสี่” ลดมือทั้งสองข้างลงในลักษณะยืนตรง แล้วกล่าวว่า “ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีพลานามัยสมบูรณ์ เพื่อครอบครัว เพื่อท้องถิ่น และเพื่อชาติ”

การแสดงท่ากล่าวคำปฏิญาณ

ข้อที่ 1

ข้อที่ 2

ข้อที่ 3

ข้อที่ 4

๕. มติประจำใจของยุวเกษตรกร

นอกจากจะต้องปฏิบัติตามคำปฏิญาณอย่างเคร่งครัดแล้ว สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรทุกคนควรจะต้องมั่นใจในมติประจำใจของยุวเกษตรกร ซึ่งมีอยู่ ๒ ประการ คือ

๑. “เรียนจากการทำจริง” (Learning by doing) หมายถึง การเรียนรู้ของยุวเกษตรกรที่เกิดจากการได้ลงมือฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรมด้วยตนเองจากของจริงที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และความสามารถอย่างถูกต้องแท้จริง

๒. “จะทำให้ดียิ่งกว่าดีที่สุด” (To make the best better) หมายถึง ความตั้งใจหรือความพยายามอย่างที่สุดของยุวเกษตรกร ที่จะทำงานให้ประสบผลสำเร็จได้ดีกว่าที่เคยได้ทำผ่านมาแล้ว เพื่อให้เกิดความสำเร็จและความก้าวหน้าในการทำงานมากขึ้นตามลำดับ

ตอนที่ ๒.๒ การดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร

เรื่องที่ ๒.๒.๑ องค์ประกอบของกลุ่มยุวเกษตรกร

๑. สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร

ยุวเกษตรกร หมายถึง เด็กและเยาวชน ที่มีอายุระหว่าง ๑๐ ถึง ๒๕ ปี มีความสนใจด้านการเกษตร สมัครเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร เพื่อพัฒนาทัศนคติ ความรู้ และประสบการณ์ด้านการเกษตร การเสริมสร้างทักษะอาชีพ และทักษะการดำเนินชีวิต และสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มยุวเกษตรกรด้วยความสมัครใจและได้รับความเห็นชอบจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เข้าใจในวัตถุประสงค์และเห็นชอบในหลักวิธีการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรทุกประการโดยตลอด และยินดีปฏิบัติตามหลักวิธีการดำเนินงานและข้อบังคับกลุ่มยุวเกษตรกร

<u>บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร</u>

๑) ปฏิบัติงานของตนเองหรือร่วมกับผู้ปกครอง อย่างน้อยปีละ ๑ กิจกรรม/โครงการอย่างเต็มความสามารถ

๒) รับผิดชอบและพัฒนางาน โดยนำความรู้ที่ได้รับจากกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกรมาประยุกต์ใช้

๓) บันทึกการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและเป็นปัจจุบัน

๔) เข้าร่วมการประชุมของกลุ่มยุวเกษตรกรทุกครั้ง

๕) เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อครอบครัวตามบริบทชุมชน

๒. คณะกรรมการสภายุวเกษตรกร

คณะกรรมการสภายุวเกษตรกร หมายถึง คณะกรรมการสภายุวเกษตรกรของกลุ่มมีจำนวน ๕ คน หรือมากกว่า ได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกในกลุ่มยุวเกษตรกร เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร คณะกรรมการสภายุวเกษตรกรนี้จะอยู่ในตำแหน่งได้อย่างน้อยคราวละ ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๒ ปี และให้มีการเลือกตั้งใหม่เมื่อหมดวาระ ตำแหน่งของ

คณะกรรมการประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ปฏิคม และกรรมการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม โดยการเลือกตั้งคณะกรรมการสภายุวเกษตรกรเพื่อช่วยให้สมาชิกรู้จัก และเขาใจการแสดงความคิดเห็นและการยอมรับความคิดเห็นอย างถูกตองตามหลักประชาธิปไตย ตลอดจนชวยฝกความเปนผู้นำให้แก่สมาชิกยุวเกษตรกร โดยแบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ

๑) คณะกรรมการสภายุวเกษตรกรระดับกลุ่ม

๑.๑) <u>บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสภายุวเกษตรกรระดับกลุ่ม</u>

(๑) จัดทำทะเบียนข้อมูลสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร งานและกิจกรรมที่ดำเนินงาน

(๒) ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ ที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร ในการกำหนดแผนงานโครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะการประกอบอาชีพของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร

(๓) ให้การสนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรและเครือข่ายการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร

(๔) จัดการประชุมคณะกรรมการสภายุวเกษตรกร เพื่อร่วมกันกำหนดวิธีการปฏิบัติงานของกลุ่มยุวเกษตรกรและประชุมสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร เพื่อถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติให้แก่สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร

(๕) ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร

๑.๒) <u>บทบาทหน้าที่ของตำแหน่ง</u> โดยสังเขป มีดังนี้

ประธาน มีหน้าที่

(๑) เป็นประธานในการประชุมประจำเดือนและการประชุมพิเศษอื่น ๆ

(๒) เรียกประชุมพิเศษในกรณีที่มีความจำเป็น

(๓) กำหนดสถานที่และเรื่องที่จะประชุมไว้ล่วงหน้า

(๔) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเฉพาะกิจตามความเหมาะสม

(๕) ร่วมหารือในการปฏิบัติงานกับที่ปรึกษายุวเกษตรกรอย่างใกล้ชิด

(๖) สรุปผลการดำเนินงานในรอบปี

รองประธาน มีหน้าที่

(๑) เป็นประธานในที่ประชุมเมื่อประธานไม่อยู่/ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

(๒) เป็นประธานในการวางแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของกลุ่ม

(๓) ช่วยประธานและร่วมกับที่ปรึกษายุวเกษตรกรดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ

(๔) เป็นผู้นำสมาชิกกล่าวคำปฏิญาณในการประชุม

เลขานุการ มีหน้าที่

(๑) ร่วมกับประธานจัดเตรียมสถานที่ประชุมและเรื่องที่จะประชุมไว้ล่วงหน้า

(๒) จัดเตรียมบัญชีไว้ให้สมาชิกผู้มาร่วมประชุม ลงรายมือชื่อ ทุกครั้งที่มีการประชุม

(๓) จดบันทึกการประชุมของกลุ่มยุวเกษตรกรลงในสมุดบันทึกการประชุมของกลุ่ม และเสนอรายงานการประชุมต่อที่ประชุม

(๔) จัดทำทะเบียนรายชื่อ ที่อยู่ พร้อมประวัติของสมาชิก

(๕) จัดทำรายงานความเคลื่อนไหวของจำนวนสมาชิกที่ลาออก เข้าใหม่ และผลการปฏิบัติงานของสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน

เหรัญญิก มีหน้าที่

(๑) รับผิดชอบการจัดหารายได้และเก็บรักษาเงินของกลุ่ม

(๒) จัดทำบัญชีรายรับ-จ่าย สถานะการเงินของกลุ่มให้ที่ประชุมทราบ

(๓) จัดทำทะเบียนพัสดุ ครุภัณฑ์ เก็บรักษาทรัพย์สินของกลุ่ม

(๔) ติดตาม เร่งรัดหนี้สิน

ปฏิคม มีหน้าที่

(๑) ติดต่อนัดหมายให้สมาชิกร่วมประชุมตามกำหนด

(๒) เป็นต้นเสียงนำร้องเพลงชาติ และเพลงอื่น ๆ ในการประชุม

(๓) จัดเตรียมกิจกรรมนันทนาการในระหว่างการประชุมและในโอกาสอื่น

(๔) เป็นผู้นำและจัดให้สมาชิกมีส่วนร่วมกับการเล่นเกมส์ หรือกิจกรรมนันทนาการ

(๕) ให้การต้อนรับและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาเยือน

(๖) เผยแพร่งานกลุ่มยุวเกษตกรให้เป็นที่รู้จักแก่ชุมชนในท้องถิ่น

(๗) เป็นผู้นำสมาชิกกล่าวคำปฏิญาณ กรณีที่รองประธานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

๒) คณะกรรมการสภายุวเกษตรกรระดับจังหวัด/เขต/ประเทศ อาจเกิดขึ้นเฉพาะกิจ โดยมีบทบาทหน้าที่ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกยุวเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร ที่ปรึกษายุวเกษตรกร ในแต่ละระดับ โดยมีวัตถุประสงค์ในการร่วมกันดำเนินกิจกรรมบางอย่างในพื้นที่ใกล้เคียงกัน มีความร่วมมือเกื้อหนุนก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสาร เชื่อมโยงความคิดและประสบการณ์ ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ ระหว่างกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินกิจกรรมยุวเกษตรกรในระดับกลุ่ม

การเลือกตั้งคณะกรรมการสภายุวเกษตรกร

การเลือกตั้งคณะกรรมการสภายุวเกษตรกรของกลุ่ม เป็นหน้าที่หนึ่งของสมาชิกทุกคนจะต้องสนใจและพยายามเรียนรู้ โดยมีที่ปรึกษายุวเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้แนะแนวทางและวิธีการเลือกตั้ง เพื่อสนับสนุนให้การเลือกตั้งคณะกรรมการสภายุวเกษตรกรมีความเป็นประชาธิปไตย ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกผู้ที่สนใจและสมัครใจที่จะทำหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ ทั้ง ๕ ตำแหน่ง สมัครรับเลือกตั้งก่อน หากไม่มีผู้ใดสมัครก็ให้ใช้วิธีเสนอชื่อสมาชิกที่เห็นว่าเหมาะสมกับตำแหน่งต่างๆ เข้ารับการเลือกตั้ง การเสนอชื่อสมาชิกคนใดคนหนึ่งเข้ารับการเลือกตั้งจะต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๒ คน โดยการเลือกตั้งให้กระทำทีละตำแหน่ง การลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกแต่ละคนที่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนได้หนึ่งครั้งต่อการเลือกตั้งคณะกรรมการหนึ่งตำแหน่ง

วิธีลงคะแนน การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกระทำได้ ๒ วิธี คือ

๑. วิธีเปิดเผย ให้สมาชิกยืนขึ้นหรือยกมือขึ้นในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แล้วให้คณะกรรมการตรวจนับคะแนนโดยนับจำนวนสมาชิกที่ยืนขึ้นหรือจำนวนมือที่ยกขึ้น

๒. วิธีลับ การลงคะแนนวิธีนี้ต้องใช้บัตรเลือกตั้ง เป็นวิธีเดียวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งต้องมีการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ตลอดจนผู้ช่วยเหลือการเลือกตั้งมากกว่าวิธีแรก แต่อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งวิธีนี้เป็นวิธีที่ดีที่สุด ให้ความยุติธรรมแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง วิธีนี้เหมาะสมสำหรับการเลือกตั้งคณะกรรมการสภายุวเกษตรกรระดับจังหวัดและประเทศ

๓. ที่ปรึกษายุวเกษตรกร

ที่ปรึกษายุวเกษตรกร หมายถึง บุคคลที่สนใจในงานยุวเกษตรกร อาสาสมัครเข้ามาเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ประสานงาน และแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานและกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกรบรรลุผลตามแผนงานที่วางไว้

<u>ประเภทของที่ปรึกษายุวเกษตรกร</u> แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑) ที่ปรึกษายุวเกษตรกรเฉพาะงาน หมายถึง ที่ปรึกษายุวเกษตรกรที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน กิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร การให้ความรู้ทางวิชาการ ถ่ายทอดประสบการณ์ และฝึกทักษะการปฏิบัติงานของสมาชิกยุวเกษตรกร ทั้งนี้รวมทั้งการประสานงานและการจัดการกลุ่มยุวเกษตรกร

๒) ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ หมายถึง ที่ปรึกษายุวเกษตรกรที่เป็นผู้สนใจ และประสงค์จะช่วยเหลืองานและกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร แต่ไม่สามารถรับหน้าที่อย่างเต็มตัวได้ตลอดเวลา

<u>คุณลักษณะของที่ปรึกษายุวเกษตรกร</u>

๑) มีบุคลิกดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค และสนใจงานด้านพัฒนาเด็กและเยาวชน

๒) มีความเข้าใจต่อสถานการณ์ของเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น

๓) มีความรู้และเข้าใจในกระบวนงานยุวเกษตรกรอย่างแท้จริง

๔) มีจิตอาสา สามารถอุทิตเวลาให้แก่กลุ่มยุวเกษตรกร

๕) มีความรู้และความสามารถ สนับสนุนงาน ของกลุ่มยุวเกษตรกร

๖) เป็นผู้ที่ได้รับความนับถือและเชื่อมั่นในท้องถิ่น

๗) มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย

<u>บทบาทหน้าที่ของที่ปรึกษายุวเกษตรกร</u>

๑) ร่วมมือกับสมาชิกกลุ่มและเจ้าหน้าที่วางแผนการดำเนินงานของกลุ่ม

๒) ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือแก่คณะกรรมการและสมาชิกในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินกิจกรรม

๓) เยี่ยมเยี่อน ติดต่อ ประสานงาน สร้างความคุ้นเคยกับผู้ปกครองของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร

๔) ร่วมพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง และสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่น

๕) เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ งานกลุ่มยุวเกษตรกร และส่งเสริมให้เยาวชนสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร

๖) ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มยุวเกษตรกรส่งผลงานเข้ารับการคัดเลือกเพื่อเป็นต้นแบบในระดับต่างๆ

๔. งานและกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร

๔.๑ งานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร

"งาน" (PROJECT) เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นหรือเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ยุวเกษตรกรควบคู่ไปกับการปฏิบัติงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีความสมัครสมานสามัคคีในหมู่สมาชิกด้วยกัน ผลหรือรายได้ที่เกิดอาจพิจารณาแบ่งปันกันในหมู่สมาชิกที่ร่วมปฏิบัติงาน หรืออาจรวบรวมเป็นเงินรายได้ของกลุ่มเพื่อใช้ประโยชน์ด้านสวัสดิการ นันทนาการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และอื่นๆ แบ่งได้เป็น ๓ ลักษณะ คือ

๔.๑.๑ งานเกี่ยวกับการเกษตร และเคหกิจเกษตร

๔.๑.๒ งานเกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น

๔.๑.๓ งานจิตอาสา สาธารณะประโยชน์ และ การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การกำหนดให้สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรทุกคนจะต้องเลือกปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามความสนใจและสมัครใจของตนเองนั้น ก็เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสหาความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง อันอาจจะเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในวันข้างหน้า งานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรนี้ อาจแบ่งออกได้เป็น ๓ ส่วน ได้แก่

๑) งานส่วนบุคคล

๒) งานกลุ่มย่อย

๓) งานรวม

๔.๒ กิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร

"กิจกรรม" (Activities) หมายถึง การปฏิบัติที่เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาจากการร่วมดำเนินงานที่สำคัญๆ นอกจากการปฏิบัติในงานหรือโครงการ ได้แก่ การประชุมกลุ่ม การจดบันทึกการปฏิบัติงานและการทำบัญชีรับจ่าย การฝึกอบรม/สัมมนา งานชุมนุมยุวเกษตรกร ระดับต่างๆ และการประกวดผลงานยุวเกษตรกร เป็นต้น

เรื่องที่ ๒.๒.๒ การจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร

๑. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร

๑.๑ เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร และยอมรับว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ และมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

๑.๒ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ ทักษะด้านเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม เคหกิจเกษตร ธุรกิจเกษตร และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม ที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับครอบครัวและท้องถิ่น ด้วยการปฏิบัติจริง และปรับประยุกต์ใช้ทันตามสถานการณ์โลกปัจจุบัน

๑.๓ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำ การอยู่ร่วมกันในสังคม การบริหารจัดการกลุ่ม และการปกครองตามหลักประชาธิปไตย โดยใช้กระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกรขั้นเตรียมการ

การจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรอาจริเริ่มโดยบุคคลผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรก็ได้ ซึ่งการส่งเสริมจัดตั้งอาจจะดำเนินการได้ตามแนวทางดังต่อไปนี้

ขั้นตอน	กิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้อง	เอกสาร
ขั้นตอนที่ ๑	**ประชุมชี้แจง** - ชี้แจงวัตถุประสงค์การจัดตั้งกลุ่ม วิธีการดำเนินงาน และประโยชน์ที่ได้รับ - คุณสมบัติของสมาชิก และงานกิจกรรมที่จะดำเนินการ - พิจารณา/สรรหาที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร - แจกใบสมัคร พร้อมชี้แจงรายละเอียดในใบสมัคร และให้ ผู้ปกครองลงนามยินยอมในใบสมัคร - นัดหมายการประชุมครั้งต่อไป	- จนท.จังหวัด/อำเภอ - ครู/ผู้บริหารในโรงเรียน - ผู้ปกครอง - ผู้นำชุมชน/องค์กร - เด็กและยาวชนผู้สนใจ - ปราชญ์ชาวบ้าน/ SF/YSF	- คู่มือการดำเนินงานยุวเกษตรกร - ใบสมัคร
ขั้นตอนที่ ๒	**ประชุมจัดตั้งกลุ่ม** - ชี้แจงวิธีการดำเนินงาน บทบาทและหน้าที่ของสภายุวเกษตรกร สมาชิก และที่ปรึกษา - รับใบสมัครสมาชิกยุวเกษตรกร - เลือกตั้งสภายุวเกษตรกร - ตั้งชื่อกลุ่ม - ยกร่างกฎระเบียบของกลุ่มฯ - ฝึกซ้อมการเปิดประชุมสภายุวเกษตรกร - กำหนดแผนการประชุมสภายุวเกษตรกรครั้งที่ ๑	- จนท.จังหวัด/อำเภอ - ที่ปรึกษากลุ่มยุวฯ - เด็กและยาวชนผู้สนใจ	- ใบลงทะเบียน - สมุดบันทึกการฝึกปฏิบัติ - สมุดบันทึกรายงานการประชุม - สื่อวีดิทัศน์การจัดตั้งกลุ่ม - ชุดอุปกรณ์การประชุมสภายุวเกษตรกร

ขั้นตอน	กิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้อง	เอกสาร
ขั้นตอนที่ ๓	**การจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่ม** - จนท.ระดับอำเภอ และที่ปรึกษา จัดทำรายงานการจัดตั้งกลุ่มตามแบบฟอร์ม ส่งสำนักงานเกษตรอำเภอ และเก็บสำเนาไว้ที่กลุ่ม - สำนักงานเกษตรอำเภอส่งรายงานการจัดตั้งกลุ่มให้จังหวัด เพื่อขออนุมัติจัดตั้งเป็นกลุ่มยุวเกษตรกรของจังหวัด - สำนักงานเกษตรจังหวัดแจ้งการอนุมัติจัดตั้งให้อำเภอทราบ และสรุปรายละเอียดตามแบบรายงานส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร พร้อมสำเนาให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ทราบ	- จนท.สนง.กษอ./ที่ปรึกษา - จนท.สนง.กษอ. - จนท.สนง.กษจ.	- รายงานการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร - รายงานการประชุม - สำเนาใบสมัคร - สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน - รายงานการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร - รายงานการประชุม -ประกาศนียบัตรรับรองการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร
ขั้นตอนที่ ๔	**ประชุมสภายุวเกษตรกร ครั้งที่ ๑** - ดำเนินการประชุมตามขั้นตอนการประชุม สภายุวเกษตรกร (**กรณีกลุ่มยุวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาให้พิจารณาตามความเหมาะสม) - รับรอง กฎ ระเบียบ ของกลุ่ม - วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม - กำหนดรูปแบบกิจกรรม - วางแผนการดำเนินงาน / กิจกรรม	- จนท.จังหวัด/อำเภอ - ที่ปรึกษากลุ่มยุวฯ - สมาชิกยุวเกษตรกร - ผู้นำชุมชน - SF /YSF / - กลุ่มองค์กรเกษตรกร - จนท.สสก. (สังเกตการณ์)	- สมุดบันทึกรายงานการประชุม - ระเบียบวาระการประชุม
ขั้นตอนที่ ๕	**จัดกระบวนการเรียนรู้ตามแผน** - ถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการ - ฝึกปฏิบัติ / ทักษะ ด้าน	- จนท.จังหวัด/อำเภอ - จนท.สสก.	- เอกสารวิชาการที่

ขั้นตอน	กิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้อง	เอกสาร
	เทคโนโลยีการเกษตร นวัตกรรม ฯลฯ ตามความสนใจของสมาชิกยุวเกษตรกร	- ที่ปรึกษากลุ่มยุวฯ - สมาชิกยุวเกษตรกร - ผู้นำชุมชน - SF /YSF / - กลุ่มองค์กรเกษตรกร	เกี่ยวข้อง - สื่อ/โสต - อุปกรณ์สาธิต ฝึกปฏิบัติ
ขั้นตอนที่ ๖	**สรุป/ ประเมิน ผลการดำเนินงาน** - จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน - จังหวัดรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรทราบ - สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรรายงานผลการดำเนินงานภาพรวมในระดับเขต ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ	- จนท.จังหวัด/อำเภอ - จนท.สสก	

เรื่องที่ ๒.๒.๓ บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับต่างๆ จะต้องยึดหลักของกระบวนการวางแผนงาน บทบาทและหน้าที่ต่อการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร โดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

๑) ศึกษาความจำเป็นและความเป็นไปได้ที่จะจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร

๒) กำหนดแนวทางและเป้าหมายจำนวนกลุ่มที่จะดำเนินการจัดตั้ง

๓) กระตุ้นบุคคลเป้าหมายให้เห็นความจำเป็นและเกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม

๔) ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร

๕) ศึกษาปัญหาและความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกรที่อยู่ในความรับผิดชอบ

๖) กำหนดแนวทางและเป้าหมายการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรทั้งด้านวิชาการ ด้านเศรษฐกิจและสังคม

๗) จัดทำทะเบียนและรายงานการจัดตั้งกลุ่ม ตลอดจนความเคลื่อนไหวและความสำเร็จของการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร

๘) บริการความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มและวิชาการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๙) จัดประชุม สัมมนา และฝึกอบรมผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร

๑๐) เยี่ยมเยียน ติดตาม และนิเทศงานกลุ่มยุวเกษตรกร

๑๑) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร

๑๒) ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในระดับต่างๆ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร

๑๓) รวบรวมและจัดสรรทรัพยากร โดยเฉพาะเอกสาร วัสดุ และอุปกรณ์การเกษตรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานยุวเกษตรกร

๑๔) ให้คำแนะนำการฝึกปฏิบัติงานและการทำกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร

๑๕) ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานกลุ่มยุวเกษตรกร

๑๖) จัดทำระบบเก็บข้อมูลและการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ทางด้านการเกษตรและการตลาดสนับสนุนงานยุวเกษตรกร

๑๗) ประสานงานและกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ ที่เป็นสถาบันเกษตรกรให้เอื้ออำนวยสนับสนุนซึ่งกันและกัน

บทบาทและหน้าที่ต่อการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ในระดับต่างๆ จะขึ้นอยู่กับสภาวการณ์ ความจำเป็น หรือสภาพท้องถิ่นที่ปรากฏอยู่ ณ ขณะนั้น ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องใช้ความรู้ ความสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ สภาพท้องถิ่น ประเพณี และวัฒนธรรม โดยคงหลักการในการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรไว้เช่นเดิม

ตอนที่ ๒.๓ งานและกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร

เรื่องที่ ๒.๓.๑ งานของกลุ่มยุวเกษตรกร

๑. งานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร

“งาน” (PROJECT) เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นหรือเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ยุวเกษตรกรควบคู่ไปกับการปฏิบัติงาน วัตถุประสงค์ เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีความสมัครสมานสามัคคีในหมู่สมาชิกด้วยกัน ผลหรือรายได้ที่เกิดอาจพิจารณาแบ่งปันกันในหมู่สมาชิกที่ร่วมปฏิบัติงาน หรืออาจรวบรวมเป็นเงินรายได้ของกลุ่มเพื่อใช้ประโยชน์ด้านสวัสดิการ นันทนาการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และอื่นๆ แบ่งได้เป็น ๓ ลักษณะ คือ

๕.๑.๑ งานเกี่ยวกับการเกษตร และเคหกิจเกษตร

๕.๑.๒ งานเกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น

๕.๑.๓ งานจิตอาสา สาธารณะประโยชน์ และ การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การกำหนดให้สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรทุกคนจะต้องเลือกปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามความสนใจและสมัครใจของตนเองนั้น ก็เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสหาความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง อันอาจจะเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในวันข้างหน้า งานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรนี้ อาจแบ่งออกได้เป็น ๓ ส่วน ได้แก่

๑) งานส่วนบุคคล คือ งานที่สมาชิกทุกคนเลือกทำตามความสนใจ อาจจะทำที่บ้านหรือที่หนึ่งที่ใดตามความเหมาะสม โดยปฏิบัติงานด้วยตนเอง หรือร่วมกับผู้ปรครอง งานส่วนบุคคลนี้จะช่วยฝึกสมาชิกให้รู้จักรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม เรียนรู้ในวิชาการด้วยการทำจริง เพื่อเป็นแนวทาง

ในการประกอบอาชีพในวันข้างหน้า นอกจากนี้ยังช่วยให้สมาชิกได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ภูมิใจในผลงานของตนเอง ซึ่งบางครั้งอาจมีรายได้ด้วย

๒) งานกลุ่มย่อย คือ งานที่สมาชิกตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ร่วมกันปฏิบัติและรับผิดชอบแยกจากงานส่วนบุคคลและงานรวมของกลุ่ม เป็นการฝึกปฏิบัติตามสาขาวิชาที่สมาชิกนั้นๆ สนใจ สร้างความสนิทสนมระหว่างสมาชิกยิ่งขึ้น

๓) งานรวม คือ งานที่สมาชิกทั้งกลุ่มร่วมกันปฏิบัติและรับผิดชอบ สถานที่ดำเนินการอาจจะเป็นในโรงเรียน บ้านสมาชิกคนใดคนหนึ่ง ที่สาธารณประโยชน์ในหมู่บ้าน การที่กำหนดให้สมาชิกได้ร่วมกันปฏิบัติงานนี้ เพราะมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีความสมัครสมานสามัคคีในหมู่สมาชิกด้วยกัน ผลหรือรายได้ที่เกิดจากงานรวม อาจพิจารณาแบ่งปันกันในหมู่สมาชิกที่ร่วมปฏิบัติงาน หรืออาจรวบรวมเป็นเงินรายได้ของกลุ่มเพื่อใช้ประโยชน์ด้านสวัสดิการ นันทนาการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และอื่นๆ

เรื่องที่ ๒.๓.๒ กิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร

๑. กิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร

“กิจกรรม” (Activities) หมายถึง การปฏิบัติที่เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาจากการร่วมดำเนินงานที่สำคัญๆ นอกจากการปฏิบัติในงานหรือโครงการ ได้แก่ การประชุมกลุ่ม การจดบันทึกการปฏิบัติงานกและการทำบัญชีรับจ่าย การฝึกอบรม/สัมมนา งานชุมนุมยุวเกษตรกร ระดับต่างๆ และการประกวดผลงานยุวเกษตรกร เป็นต้น

๑) การจดบันทึกการฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรม

การจดบันทึกเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อยุวเกษตรกร ยุวเกษตรกรสามารถใช้สิ่งที่จดบันทึกไว้เป็นแนวทางในการเรียนรู้ข้อดีและข้อบกพร่องของการฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรมของตน กิจกรรมการจดบันทึกจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของการวางแผนงานล่วงหน้า การปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย การจัดทำรายงานการประชุมของกลุ่มยุวเกษตรกร และการบันทึกทะเบียนประวัติ หรือข้อมูลอื่นๆ ที่สำคัญของกลุ่ม โดยในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรจะมีสมุดบันทึกการฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรม สำหรับให้ยุวเกษตรกรได้ใช้เพื่อฝึกหัดการจดบันทึกด้วย

๒) การประชุมกลุ่มยุวเกษตรกร

การประชุมกลุ่มยุวเกษตรกร มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกยุวเกษตรกรได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน เป็นโอกาสในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจให้สมาชิกยุวเกษตรกรได้รับประโยชน์ร่วมกัน และเป็นเครื่องมือในการติดตามงานของสภายุวเกษตรกร และกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มยุวเกษตรกร เพื่อฝึกการทำงานเป็นทีม และความรับผิดชอบ เนื่องจากเมื่อมีการเรียกประชุมสมาชิกที่ร่วมงานกัน

ทุกคนก็จะรู้สึกชัดเจนถึงการเป็นทีมงานและความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายผ่านวาระการประชุม งานก็จะประสบความสำเร็จได้ รวมทั้งยังสามารถช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

และวิธีการใหม่ ๆ จากการระดมความคิดเห็น และวางแผนการดำเนินงาน รายละเอียดของการดำเนินงานและกิจกรรม สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรจะมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น และเรียนรู้การยอมรับเหตุผลของส่วนรวม ซึ่งเป็นการฝึกลักษณะความเป็นผู้นำด้านหนึ่งให้กับยุวเกษตรกร โดยปกติกลุ่มยุวเกษตรกรจะมีการประชุมกันประมาณเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อทำให้การดำเนินงานและกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกรเกิดความต่อเนื่องขึ้น ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรออกเยี่ยมหรือนิเทศงานกลุ่มในโอกาสนี้ด้วย การประชุมของกลุ่มยุวเกษตรกรโดยทั่วไป สามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ภาค คือ

๒.๑ ภาคบริหารงาน สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จะทำการตกลงกันเกี่ยวกับรายละเอียดของการดำเนินงานบริหารจัดการ แผนงาน และกิจกรรมของกลุ่ม อาจมีการนัดหมายหรือมอบหมายความรับผิดชอบของการทำงานตลอดจนการระดมความคิดเห็นข้อเสนอแนะต่างๆ ที่จะเป็นแนวทางพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาของกลุ่มยุวเกษตรกรของตน

๒.๒ ภาคความรู้ สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรจะได้รับการถ่ายทอดความรู้วิชาการ ด้านต่างๆ ทั้งการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และด้านสังคม ที่อยู่ในความต้องการหรือความสนใจของกลุ่ม วิทยากรผู้ถ่ายทอดความรู้อาจเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ที่ปรึกษายุวเกษตรกร สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร หรือผู้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เชิญมา ซึ่งความรู้ทางด้านวิชาการ อาจจะเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันกับวาระการประชุมในภาคการบริหารงานสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและกิจกรรมของยุวเกษตรกรได้

๒.๓ ภาคบันเทิง สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรของกลุ่มจะมีส่วนร่วมกันทางด้านนันทนาการต่างๆ เช่น การร้องเพลง การเล่นกิจกรรมเข้าจังหวะ และการเล่นเกมต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการผ่อนคลายจากการประชุมในภาคการบริหารงานและภาคความรู้ต่างๆ

<u>องค์ประกอบของการประชุม</u>

๑) ระเบียบวาระการประชุม คือ การกำหนดหัวข้อเรื่องที่กลุ่มยุวเกษตรกรจะพิจารณาร่วมกันในที่ประชุม โดยอาจแบ่งเป็นวาระต่างๆ ดังนี้

- วาระเพื่อทราบ เป็นประธานแจ้งเรื่องต่าง ๆ ให้ที่ประชุมทราบ รวมทั้งเรื่องที่เลขานุการจัดระเบียบวาระ เพื่อแจ้งที่ประชุมทราบ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ต้องหาข้อยุติหรือ การพิจารณาจากที่ประชุม เช่น การรายงานกิจกรรม หรือผลการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร
- วาระรับรองรายงานการประชุม เพื่อรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ผ่านมา
- วาระสืบเนื่อง/หรือเรื่องค้างพิจารณา เป็นเรื่องที่ที่ประชุมได้มอบหมายให้กลุ่มยุวเกษตรกร หรือสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรดำเนินการไว้หรือให้ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมหรือเคยพิจารณามาก่อนแล้ว แต่ยังมิได้ข้อยุติซึ่งจะต้องรายงานความคืบหน้าให้ที่ ประชุมทราบ ประเด็นเสนอวาระ
- วาระเรื่องเพื่อพิจารณา เป็นเรื่องที่ต้องการให้ที่ประชุมพิจารณา เพื่อนำไปเป็นนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติงาน
- วาระอื่นๆ

๒) ประธานที่ประชุม คือ ผู้นำการประชุม

๓) องค์ประชุม คือ สมาชิกยุวเกษตรกร ที่ปรึกษายุวเกษตรกรผู้มีหน้าที่เข้าประชุม

๔) ผู้เข้าร่วมประชุม คือ ผู้เข้าประชุมเฉพาะกิจอื่นๆ

๕) เลขานุการ คือ ผู้จดรายงานการประชุม

๖) มติ คือ ข้อตกลงที่ถือเป็นข้อยุติของที่ประชุม

๗) รายงานการประชุม คือ ข้อความที่เลขานุการจดบันทึกความคิดเห็นของที่ประชุม

<u>วิธีการจัดประชุมกลุ่มยุวเกษตรกร</u>

การประชุมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับกลุ่มยุวเกษตรกร เพราะช่วยให้สมาชิกรู้จักและเข้าใจการแสดงความคิดเห็น การยอมรับความคิดเห็นอย่างถูกต้องตามหลักประชาธิปไตย ตลอดจนช่วยฝึกความเป็นผู้นำให้แก่สมาชิกด้วย การประชุมกลุ่มยุวเกษตรกรแต่ละครั้ง อาจแบ่งการประชุมได้ ๓ ภาค คือ

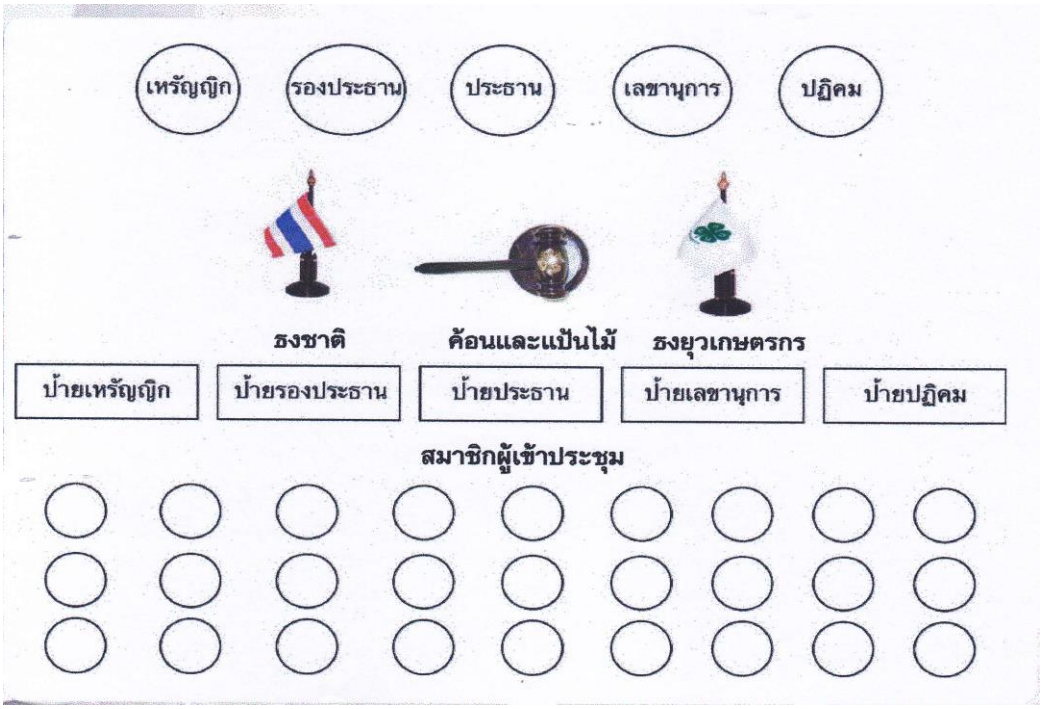
๑. ภาคบริหารงาน ใช้เวลา ๒๐ – ๓๐ นาที

๒. ภาคความรู้ ใช้เวลา ๓๐ นาที

๓. ภาคบันเทิง ใช้เวลา ๑๕ – ๒๕ นาที

โดยการประชุมจะต่อเนื่องกันไปทั้ง ๓ ภาค เนื้อหาในแต่ละภาคขึ้นอยู่กับกิจกรรมของสมาชิกที่จะนำเสนอต่อที่ประชุม

การจัดตำแหน่งของผู้เข้าประชุมกลุ่มยุวเกษตรกรอย่างเป็นทางการ สามารถทำได้ตามแผนผังต่อไปนี้

๓) การฝึกอบรมสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร

การฝึกอบรมสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถของยุวเกษตรกร โดยเนื้อหาหรือหัวข้อการฝึกอบรมควรจะเป็นความรู้หรือประสบการณ์ที่ยุวเกษตรกรยังขาดหรือยังไม่เคยรู้ การฝึกอบรมความรู้ขั้นพื้นฐานต่างๆ ทั้งทางด้านการเกษตรและด้านอื่นๆ ที่จำเป็นและเหมาะสม จะดำเนินการได้ในโอกาสที่กลุ่มยุวเกษตรกรมีการประชุมกลุ่มกันในแต่ละเดือน สำหรับความรู้ที่เป็นวิชาการเฉพาะด้านในขั้นสูงขึ้น หน่วยงานทางราชการหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการจัดให้ หรือส่งยุวเกษตรกรไปเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรต่างๆ ที่เหมาะสม

๔) การสัมมนายุวเกษตรกรผู้นำ

การสัมมนายุวเกษตรกรผู้นำเป็นการดำเนินงานพัฒนาสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรที่เน้นหนักไปทางด้านการสร้างลักษณะความเป็นผู้นำอย่างมีเหตุและผล ฝึกให้รู้จักการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ ยุวเกษตรกรจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและฝึกปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น นอกจากนี้แล้วยังได้ข้อสรุปหรือผลที่เกิดจากความคิดร่วมกันของยุวเกษตรกร ที่อาจนำไปเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรโดยส่วนรวม วิธีการดำเนินงานจำเป็นจะต้องคัดเลือกยุวเกษตรกรที่มีวุฒิภาวะทางด้านความคิดที่เท่าเทียมกันเข้ามาร่วมในการสัมมนา โดยอาศัยหลักการพิจารณาจากประสบการณ์พื้นฐานของยุวเกษตรกร สำหรับประเด็นของการสัมมนาจะต้องได้มาจากความต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งอาจเป็นปัญหาที่เร่งด่วนหรือหัวข้อที่ไม่ใช่ปัญหาแต่อยู่ในความสนใจและขอบเขตที่ยุวเกษตรกรจะสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างละเอียดชัดเจน

๕) การชุมนุมยุวเกษตรกร

การชุมนุมยุวเกษตรกรหรือการเข้าค่ายยุวเกษตรกร เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสมาชิกและที่ปรึกษายุวเกษตรกรประจำท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและมีผลงานดีเด่นในรอบปีที่ผ่านมา การชุมนุมเข้าค่ายยุวเกษตรกรนี้ให้จัดขึ้นตามความเหมาะสม และขึ้นอยู่กับเงินงบประมาณค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานผู้จัดจะหาได้ โดยให้จัดปีละ ๑ ครั้ง และสามารถจัดได้หลายระดับ เช่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับประเทศ ซึ่งการชุมนุมเข้าค่ายยุวเกษตรกรแต่ละระดับในแต่ละครั้ง อาจใช้เวลา ๔ ถึง ๕ วัน และควรจัดขึ้นในระหว่างที่สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรและที่ปรึกษายุวเกษตรกรประจำท้องถิ่นว่างจากอาชีพหรืองานประจำ

๖) การประกวดผลงาน

ในกลุ่มยุวเกษตรกรนั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรต้องทำคือ “งาน” ซึ่งอาจเป็นงานด้านการเกษตร เคหกิจเกษตร ที่ทุกคนจะต้องเลือกปฏิบัติเป็นของตนเองและแยกต่างหากจากผู้ปกครองตามข้อกำหนด การปรับปรุงงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรจะไม่ดีขึ้น หากขาดการกระตุ้น การจัดประกวดผลงานจะช่วยให้สมาชิกปรับปรุงงานให้ดีขึ้น สมาชิกจะได้รับความรู้ มีประสบการณ์ ตลอดจนมีกำลังใจในการทำงาน ช่วยปลูกฝังความรักความสามัคคี รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งการประกวดผลงานนี้อาจจัดได้หลายระดับ เช่น ระดับกลุ่ม ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับประเทศ

การประกวดผลงานนี้ ควรจัดประกวดเฉพาะผลงานที่ได้จากการทำงานของสมาชิกอย่างแท้จริง เช่น สมาชิกส่วนใหญ่ปลูกผัก ก็อาจจะจัดให้มีการประกวดการปลูกผักก็ได้ โดยอาจจะเริ่มให้คะแนนตั้งแต่การเตรียมดิน การปลูก การบำรุงรักษา ตลอดจนผลผลิตที่ได้รับ อย่างไรก็ตามก่อนที่จะมีการประกวดผลงาน ควรแนะนำให้สมาชิกได้ฝึกปฏิบัติงานให้ถูกหลักวิชาและหลักเกณฑ์ก่อน จึงค่อยวางแผนให้มีการประกวดผลงาน

๗) การแข่งขันสาธิต

การแข่งขันสาธิต เป็นกิจกรรมอันหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะช่วยฝึกให้สมาชิกรู้จักถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น กล้าปรากฏตัวต่อหน้ากลุ่มคน การสาธิตที่กล่าวถึงนี้ เป็นการสาธิตวิธีการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งผู้แสดงจะต้องอธิบายประกอบการแสดงขั้นตอนต่างๆ เรื่อยไปจนจบ โดยให้โอกาสผู้ชมได้ซักถามหรือช่วยแสดงประกอบบ้างในบางกรณี สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรทุกคนควรจะหาโอกาสแสดงสาธิต เพื่อฝึกหัดตนเองอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง หากในกลุ่มมีสมาชิกมากก็ให้แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยๆ สาธิตพร้อมกันหลายๆ คน ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสสาธิต การแข่งขันสาธิตเป็นกิจกรรมที่ควรสนับสนุนและจัดแข่งขันได้หลายระดับเช่นกัน

๘) การแข่งขันการตัดสิน

เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ใช้ความรู้ความชำนาญที่ได้จากการทำงานมาใช้ในการแข่งขัน เป็นการฝึกให้ได้รับความรู้ความชำนาญเพิ่มขึ้นอีก ฝึกให้รู้จักใช้สมอง การตัดสินใจแก้ปัญหา มีความสังเกตถี่ถ้วน การแข่งขันการตัดสินนี้สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรจะต้องเปรียบเทียบแล้วตัดสินใจ พร้อมทั้งให้เหตุผลว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดีอย่างไร สิ่งของใดก็ตามที่ใช้เป็นวัตถุในการแข่งขันตัดสินนั้น จะต้องคัดมาหลายๆ ตัวอย่าง เพื่อให้สมาชิกเปรียบเทียบ การจัดแข่งขันตัดสินในวันประชุมประจำเดือนจะช่วยให้สมาชิกได้ทั้งความรู้ และความสนุกเพลิดเพลินไปในตัวด้วย

๙) การทัศนศึกษา

เป็นกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาการและด้านอื่นๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่การทำงานของสมาชิก และเป็นการเพิ่มประสบการณ์ด้านความรู้รอบตัว สมาชิกมีโอกาสศึกษาและเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวและต่างท้องที่ การจัดทัศนศึกษาแต่ละครั้งต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้แน่นอน และสัมพันธ์กับงานของสมาชิกและแผนงานประจำปีของกลุ่มด้วย อาจจะเป็นการทัศนศึกษาดูงานของสมาชิกในกลุ่มเดียวกันก็ได้ หรือทัศนศึกษาดูงานของสมาชิกกลุ่มข้างเคียง การทัศนศึกษานี้ควรจัดอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง หรือตามกำลังความสามารถของกลุ่มและการสนับสนุนจากองค์กรอื่น

๑๐) การแสดงนิทรรศการ

เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อแสดงผลงานความสำเร็จของสมาชิกและของกลุ่มในรอบปี เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานกลุ่มยุวเกษตรกรแก่ประชาชนทั่วไป การแสดงนิทรรศการอาจจะจัดขึ้นเป็นการภายในระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มเดียวกันหรือ

อาจจะจัดแสดงร่วมกับงานเทศกาลอื่นๆ ภายในอำเภอหรือจังหวัด และควรจัดแสดงนิทรรศการอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๑๑) การประกวดผลงานยุวเกษตรกรดีเด่น

การประกวดผลงานยุวเกษตรกรเป็นการวัดผลการฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรมของยุวเกษตรกร เพื่อคัดเลือกผู้ที่ประสบความสำเร็จที่มีความมานะพยายามที่สุด แล้วประกาศเกียรติคุณ ให้การยกย่องสรรเสริญ เป็นตัวอย่างแก่การดำเนินงานยุวเกษตรกรทั่วไป ซึ่งจะทำให้เกิดการแข่งขัน การสร้างผลงานยุวเกษตรกรที่ดีขึ้นเรื่อยๆ อันจะส่งผลต่อการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรโดยส่วนรวมต่อไป การดำเนินงานประกวดคัดเลือกผลงานยุวเกษตรกรดีเด่นนี้มีเป็นประจำทุกปีปีละ ๓ ระดับ คือ ระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับประเทศ ประเภทของการประกวด มี ๓ ประเภท คือ กลุ่มยุวเกษตรกร สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร และที่ปรึกษายุวเกษตรกร

๑๒) การทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์

เพื่อกระตุ้นเตือนให้สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรทุกคนระลึกอยู่เสมอว่า กลุ่มยุวเกษตรกรเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่น เพราะสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรอาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนที่จะต้องร่วมแรงร่วมใจช่วยกันพัฒนาสิ่งสาธารณประโยชน์ต่างๆ ให้แลดูสวยงามเป็นระเบียบ เจริญก้าวหน้า การทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์นอกจากจะช่วยพัฒนาท้องถิ่นแล้ว ยังช่วยฝึกให้สมาชิกรู้จักการเสียสละ การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ และช่วยประชาสัมพันธ์งานกลุ่มยุวเกษตรกรให้เป็นที่รู้จักแก่ประชาชนในท้องถิ่น การทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์จึงนับได้ว่ามีความสำคัญ ซึ่งกลุ่มยุวเกษตรกรทุกกลุ่มควรกำหนดไว้ในแผนงานประจำปี ตัวอย่างของกิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ การพัฒนาวัดวาอาราม การทำถนนหรือการพัฒนาถนนเข้าหมู่บ้าน การปลูกต้นไม้หรือตัดแต่งต้นไม้ในหมู่บ้านหรือโรงเรียน การร่วมมือกันช่วยเหลืองานสาธารณกุศลต่างๆ เป็นต้น

๑๓) การแข่งขันพูดในที่ชุมชน

เพื่อฝึกให้สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรกล้าที่จะปรากฏตัวต่อหน้ากลุ่มคน โดยไม่ประหม่าหรือเกิดความหวาดกลัว และสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ควรจัดให้สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรได้มีโอกาสฝึกพูดด้วยการจัดการแข่งขันพูดในที่ชุมชน ดังนั้นจึงเป็นกิจกรรมอีกประเภทหนึ่งที่ควรให้ความสนใจและควรสนับสนุนให้มีขึ้น

๑๔) การนันทนาการ

เป็นกิจกรรมเพื่อการรื่นเริง พักผ่อนหย่อนใจในลักษณะและในโอกาสต่างๆ กัน เป็นการเสริมสร้างบุคลิกและสุขภาพที่ดี โดยทั่วไปนันทนาการควรจัดให้มีขึ้นในการประชุมประจำเดือนทุกครั้ง ต่อจากภาควิชาการ นอกจากนี้อาจจัดให้มีขึ้นเป็นกิจกรรมพิเศษต่างหาก เช่น การจัดงานวันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น

๑๕) การระดมทุนและจัดหาทุน

กลุ่มยุวเกษตรกรอาจหาทุนเพื่อการดำเนินงานโดยวิธีออกหุ้น การขอรับบริจาค เก็บจากรายได้ที่เกิดจากโครงการของส่วนราชการหรือองค์กรที่สนับสนุนกลุ่มยุวเกษตรกร การออกร้านจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม การจ่ายคืนค่าหุ้นของสมาชิกซึ่งออกจากกลุ่มยุวเกษตรกร เมื่อสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรออกจากกลุ่มยุวเกษตรกรไม่ว่าเพราะเหตุใด กลุ่มยุวเกษตรกรจะจ่ายคืนค่าหุ้นแก่สมาชิกที่ออกเท่ามูลค่าหุ้นที่สมาชิกผู้นั้นถืออยู่

ตอนที่ ๒.๔ การจัดงานชุมนุมยุวเกษตรกร

เรื่องที่ ๒.๔.๑ วัตถุประสงค์และกิจกรรม

การชุมนุมยุวเกษตรกรหรือการเข้าค่ายยุวเกษตรกร เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นแก่สมาชิกและที่ปรึกษายุวเกษตรกรประจำท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและมีผลงานดีเด่นในรอบปีที่ผ่านมา โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ

๑. ให้ที่ปรึกษาและสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรมีโอกาสแสดงผลงานดีเด่น แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

๒. ให้ที่ปรึกษาและสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ได้รับการถ่ายทอดความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ด้านวิชาการ ด้านสังคม และอื่นๆ

๓. เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ รักความสามัคคี ช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

กิจกรรมที่ควรจัดให้มีขึ้นในระหว่างการชุมนุมเข้าค่ายยุวเกษตรกรมีดังนี้

๑. ภาควิชาการ จัดให้มีการบรรยายทางวิชาการหรือสิ่งที่ควรรู้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้เข้าร่วมชุมนุมเข้าค่าย แต่จะต้องพิจารณาตามความเหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายแก่ผู้เข้าร่วมชุมนุมเข้าค่าย

๒. ภาคการแข่งขันและประกวด จัดให้มีการแข่งขันและประกวดต่างๆ ในระหว่างการชุมนุมเพื่อให้สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรที่มีผลงานดีเด่น และได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมชุมนุมเข้าค่ายได้มีโอกาสแสดงความสามารถในสิ่งที่ตนถนัดและได้รับการฝึกอบรมมา การแข่งขันและประกวดต่างๆ อาจมีได้ดังนี้

ก. การประกวดภาพวาด หรือปะติดเรียงเมล็ดพันธุ์
ข. การแข่งขันตอบปัญหาการเกษตรและเคหกิจเกษตร
ค. การแข่งขันทักษะทางการเกษตร
ง. การแข่งขันการสาธิตการเกษตรและเคหกิจเกษตร
จ. การแข่งขันพูดในที่ชุมชน
ฉ. อื่นๆ ตามความเหมาะสม

๓. ภาคนันทนาการ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมชุมนุมเข้าค่ายได้ผ่อนคลายความตึงเครียด ควรจัดให้มีการเล่นเกมหรือการรื่นเริงต่างๆ ในระหว่างการชุมนุมเข้าค่ายภาคกลางวัน หรือการแสดงศิลปะพื้นเมืองของท้องถิ่นต่างๆ ในภาคกลางคืนด้วย

๔. การจัดพิธีเทียน เป็นพิธีที่นิยมดำเนินการในวันสุดท้ายต่อจากพิธีปิดกิจกรรมชุมนุมเข้าค่ายยุวเกษตรกร เพื่อสร้างความจดจำ ประทับใจ ที่ได้เข้ามาร่วมงานและให้เกิดกำลังใจแน่วแน่ที่จะกลับไปปฏิบัติงานยังภูมิลำเนาหลังจากที่ได้จากกัน

เรื่องที่ ๒.๔.๒ กรอบแนวทางการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานชุมนุมยุวเกษตรกร

การจัดงานชุมนุม หรือเข้าค่ายยุวเกษตรกรที่มียุวเกษตรกรเข้าร่วมเป็นจำนวนมากๆ และมีการจัดกิจกรรมหลายๆ ประเภทไว้รวมกัน ทั้งรูปแบบที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้จัดให้ และที่ให้ยุวเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดงานให้กับยุวเกษตรกรเอง จำเป็นจะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานต่างๆ ขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่ร่วมกันจัดงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายคณะกรรมการที่จะแต่งตั้งขึ้นมีลักษณะเต็มรูปแบบควรประกอบด้วยฝ่ายต่างๆ ดังนี้

๑. ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่กำหนดแนวทางการจัดงาน ตัดสินใจอนุมัติและอำนวยการต่างๆ ให้แก่คณะกรรมการฝ่ายอื่นๆ

๒. ฝ่ายประสานงานและการเงิน ทำหน้าที่เป็นเสมือนเลขานุการของคณะกรรมการทุกฝ่ายรวมกัน ติดต่อประสานงานระหว่างคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ควบคุมเกี่ยวกับการเงินการบัญชีและใบสำคัญใช้จ่ายในการจัดงาน

๓. ฝ่ายพิธีการและต้อนรับ มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดรูปแบบรายละเอียดของงานพิธีการและงานวิชาการต่างๆ กำหนดและควบคุมรายการ เป็นพิธีกรและผู้ดำเนินรายการในบางโอกาสรวมทั้งเป็นผู้ติดต่อและต้อนรับวิทยากรในรายการประจำวันด้วย

๔. ฝ่ายลงทะเบียนที่พักและรักษาความปลอดภัย ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับลงทะเบียนผู้เข้าร่วมงาน จัดคนเข้าที่พัก เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ให้กับผู้มาลงทะเบียน ตลอดจนการรักษาความปลอดภัยแก่ยุวเกษตรกรตลอดระยะเวลาที่จัดงาน

๕. ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการจัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่มของผู้เข้าร่วมงานในแต่ละวัน

๖. ฝ่ายสถานที่และโสตทัศนูปกรณ์ ทำหน้าที่จัดเตรียมและตกแต่งสถานที่ เวทีจัดกิจกรรม ดูแลอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์โสต เครื่องแสงและเครื่องเสียง ที่ใช้ในการจัดงาน

๗. ฝ่ายประกวดแข่งขันและจัดหาของรางวัล มีการจัดกิจกรรมหลายๆ ประเภทฝ่ายนี้อาจต้องจัดตั้งคณะทำงานย่อยเพิ่มขึ้นเพื่อร่วมกันทำงาน เพื่อการเตรียมระเบียบกฎเกณฑ์การประกวดแข่งขัน การติดต่อและแต่งตั้งกรรมการผู้ตัดสิน ดำเนินการประกวดและแข่งขัน และการจัดหาของรางวัลสำหรับ ผู้ชนะในการประกวดแข่งขัน

๘. ฝ่ายยานพาหนะ ทัศนศึกษา และรักษาพยาบาล ทำหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมการใช้พาหนะติดต่อสถานที่และการนำศึกษาดูงาน เตรียมอุปกรณ์ยาเวชภัณฑ์และดูแลผู้เข้าร่วมงาน ที่เกิดมีอาการป่วยขึ้น

๙. ฝ่ายเลือกตั้งและประเมินผล ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเตรียมอุปกรณ์การเลือกตั้งกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์การเลือกตั้ง แบบฟอร์มการประเมินผล และดำเนินการเลือกตั้ง และประเมินผลการจัดงาน

๑๐. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การจัดงาน ทั้งก่อนการจัดงานและระหว่างการจัดงาน ทางสื่อมวลชนต่างๆ และแก่ผู้เข้าร่วมงาน อาจต้องทำหน้าที่บันทึกภาพและเป็นพิธีกรรายการของกิจกรรมประจำวันด้วย

๑๑. ฝ่ายนันทนาการ มีหน้าที่จัดเตรียมและดำเนินงานที่เป็นลักษณะของการนันทนาการให้แก่ผู้เข้าร่วมงานทั้งในภาคกลางวันและภาคกลางคืนก่อนเข้าที่พัก

๑๒. ฝ่ายเอกสารจัดทำหนังสือที่ระลึกและสูจิบัตร มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดเตรียมและจัดพิมพ์เอกสาร หนังสือที่ระลึก และสูจิบัตรของการจัดงาน

เรื่องที่ ๒.๔.๓ ขั้นตอนการดำเนินงานพิธีเทียน

ขั้นตอนของพิธีเทียน กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

๑. ปิดไฟฟ้าแสงสว่างในบริเวณการจัดงาน

๒. ผู้เข้าร่วมยืนเป็นระเบียบพร้อมกันในงานด้วยความเงียบสงบ

๓. พิธีกรขับทำนองโคลงสี่สุภาพของยุวเกษตรกร โดยทำเสียงให้ดังมาจากทั้ง ๔ ทิศ ของบริเวณงานตามจังหวะวรรคของเนื้อโคลงสี่สุภาพที่แบ่งเป็น ๔ ตอน

๔. พิธีกรอ่าน **คำประกาศพิธีจุดเทียน** มีการจุดเทียนโดยเริ่มต้นจากเทียนของประธานของงานพิธีเทียน และจุดเทียนต่อกันให้กระจายออกไปจนครบทุกคน จะมีเสียงดนตรีไทยเริ่มคลอควบคู่ไประหว่างอ่านคำประกาศพิธีจุดเทียนในช่วงท้ายด้วย

๕. เมื่อเทียนของทุกคนจุดสว่างทุกดวงครบแล้ว รอระยะเวลาชั่วครูหนึ่งพิธีกรจะอ่าน **คำประกาศพิธีดับเทียน** ซึ่งยังมีเสียงดนตรีไทยคลออยู่ และผู้ที่อยู่ปลายแถวคนสุดท้ายจะเริ่มดับเทียนโดยสวนทางตรงกันข้ามกับการจุดเทียน จนถึงเทียนเล่มสุดท้ายของประธานของงาน

๖. ทุกคนร้องเพลง **ลาก่อนเพื่อนที่รัก** หลังจากคำประกาศพิธีดับเทียนจบ ในช่วงนี้เสียงดนตรีไทยยังคลออยู่ เมื่อถึงตอนกลางของเนื้อเพลงซึ่งบางคนยังร้องเพลงลาแล้วลาก่อนต่อไปและผู้ร่วมงานบางคนจะค่อยๆ ทยอยออกจากแถวและกลับไปยังที่พักด้วยอาการเงียบสงบ จนหมดทุกคนจากบริเวณงาน

คำประกาศพิธีจุดเทียน

เรา **ยุวเกษตรกร** ขอให้คำมั่นแก่กัน ณ ที่นี้ บัดนี้ว่า เรามาจาก เหนือ ใต้ ตะวันออก หรือตะวันตก เราจะต่างกันก็เฉพาะทิศทางที่มาเท่านั้น แต่ใจของเรา คือ ใจเดียวกันวิญญาณของเราเริ่มมาจากจุดเดียวกันเราจึงมีปณิธานร่วมกัน ในการใช้มือ มันสมอง จิตใจ และกำลังกาย เพื่อนของเราในที่นี้ และเพื่อนของเราในสากลจักรวาล คือ ผู้มีความรักพื้นไผท อันให้ข้าวกล้างอกงาม รักสีเขียวของพืชพันธุ์ อันเราถนอมรักษาให้เติบใหญ่ เรารักท่วงท่าของสัตว์เลี้ยงที่ไม่เพียงแต่ไร้เดียงสาแต่เป็นบรรดาชีวิตร่วมโลก และมีคุณค่าต่อชาวชน และเรารักบ้านที่มีพ่อแม่ลูก เสื้อผ้า ตลอดจนอาหารในครัว เราจะนำความเจริญมาให้กับสิ่งที่เรารักเหล่านี้ มือของเราแม้จะเลอะด้วยโคลน แต่ใจของเรา

อ่อนโยนเสมอ มันสมองของเราไม่ได้คิดถึงเพียงวันนี้ หากคิดถึงพรุ่งนี้และอนาคต กายของเราไม่เคยอ่อนแอ แม้จะต้องสู้งานหนักเพียงใด เรา **ยุวเกษตรกร** ระลึกอยู่เสมอว่าไกลออกไปบนพื้นแผ่นดินนี้ยังมีความมืดแฝงอยู่ในไร่นา ในสวน ในคอกปศุสัตว์ แม้กระทั่งจิตใจของผู้ไกลแสงสว่าง ..... (เริ่มเสียงดนตรีไทยและจุดเทียนของประธาน)

ณ ที่นี้ บัดนี้ มือของผู้ทรงคุณวุฒิ จุดเทียนขึ้นเล่มหนึ่ง แสงสว่างส่องประกายมาสู่เราให้พ้นความมืด มือของผู้อารีอีกหลายคนนำแสงสว่างมาจากเทียนเล่มนั้น มาจุดเทียนในมือของเราให้สว่างขึ้น เพื่อเราผู้มีเทียนสว่าง ต่างก็ยื่นเทียนนั้นให้แก่คนอื่นต่อไป เพื่อจุดให้เทียนทุกเล่มในมือของเราทุกคนสว่างขึ้น แสงเทียนที่สว่างไสวอยู่ ณ บัดนี้ จะไม่มีวันดับ เทียนเหล่านี้เสมือนเทียนอันศักดิ์สิทธิ์ ส่องให้ใจสว่าง เทียนเหล่านี้คือ **เทียนแห่งปัญญา** ..... (เทียนของทุกคนในงานจุดสว่างทุกดวง)

คำประกาศพิธีดับเทียน

บัดนี้เทียนแห่งปัญญาทุกเล่มกำลังลุกโชติช่วง ส่องสว่างเป็นทางแห่งชีวิตของทุกคน และบัดนี้ถึงเวลาที่เราทุกคนจะต้องจากกัน จากกันเพื่อนำประทีปแห่งปัญญาส่องสว่างนำทางชีวิตไปสู่ความเป็นหนึ่งของการเกษตรในอนาคต เราต่างมุ่งหวังว่าอีกไม่นานนักเราทุกคนจะดำรงตนเป็นเกษตรกรชั้นนำเป็นกำลังอันสำคัญช่วยผลักดันการเกษตรของชาติให้เจริญขึ้น ก่อนที่เราจะจากสถานที่อันร่มรื่นแห่งนี้ เราจะไม่รีบร้อนจากกันแต่ด้วยความอาลัยอาวรณ์แห่งกัน เราจะอำลาจากกันด้วยความเชื่อมั่นในอุดมการณ์ร่วมกันของยุวเกษตรกร ขอให้เราค่อยๆ ดับเทียนทีละดวงจากเบื้องหลังสู่เบื้องหน้า ..... (เริ่มดับเทียนจากคนสุดท้ายที่อยู่ปลายแถว)

เพื่อฝากความอาลัยไว้ ณ ที่นี้ เราต่างตั้งความหวังไว้ว่าโอกาสข้างหน้า เราจะกลับมาจุดเทียนแห่งปัญญาร่วมกันอีกครั้ง และเราจะทำให้ลุกโชติช่วงส่องสว่างกว่าในครั้งนี้ ขณะนี้เทียนในมือของเพื่อนข้างๆ ค่อยดับไปทีละดวง ทีละดวง ความวิเวกวังเวงบังเกิดขึ้น สายลมพลิ้วแผ่วผ่านรอบกายเสมือนจะเตือนไม่ให้เราจากกัน หริ่งเรไรส่งเสียงอาลัยลาทั่วขุนเขาอันแลตระหง่าน สรรพสิ่งสงบนิ่งไม่เคลื่อนไหว ช่างมีแต่ความสงบวังเวง เปรียบประดุจกับจะเสียดายอาลัยความสุข สนุกสนาน ที่ได้ใช้ชีวิตร่วมวันที่ผ่านมา เรากำลังจะจากผองเพื่อนที่รักด้วยดวงใจอันหวั่นไหว ตระหนักดีว่าวาระแห่งการพรากจากกันกำลังจะคืบใกล้เข้ามา ใกล้เข้ามาทุกขณะ เมื่อเวลานั้นมาถึงแม้จะอาลัยกันเพียงใด แต่เราตั้งใจมั่นว่าจะไม่ร้องไห้ให้แก่ความโศกเศร้าอาลัยเหล่านั้น เราจะจากกันด้วยความยิ้มแย้มจากใบหน้า ด้วยวาจาอันอ่อนหวาน ด้วยความมั่นคงแห่งดวงจิต

บัดนี้ เทียนทุกเล่มกำลังจะสิ้นแสงสว่าง จนถึงเทียนดวงสุดท้าย ความมืดค่อยๆ คืบคลานเข้ามาและแสงเทียนดวงสุดท้ายกำลังจะดับลง ..... (เทียนของประธานถูกดับลงเป็นคนสุดท้าย)

ในท่ามกลางความมืดแห่งรัตติกาล ขอให้เรากล่าวคำลาว่า **ลาก่อนเพื่อนที่รัก** พร้อมกัน ..... (ทุกคนในงานเริ่มร้องเพลงลาก่อนเพื่อนที่รัก)

เพลงลาก่อนเพื่อนที่รัก

ลาก่อนเพื่อนที่รัก ลาก่อนเพื่อนที่รัก
ลาแล้ว ลาก่อน เราคงได้พบกันใหม่ เราคงได้พบกันใหม่
ลาแล้ว ลาก่อน ลาแล้ว ลาก่อน

(ผู้ร่วมงานเริ่มทยอยกันกลับ)

ลาก่อนเพื่อนที่รัก ลาก่อนเพื่อนที่รัก ลาแล้ว ลาก่อน
เราคงได้พบกันอีก เราคงได้พบกันอีก
ลาแล้ว ลาก่อน, ลาแล้ว ลาก่อน, ลาแล้ว ลาก่อน .....

บทที่ ๓
เทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

นางเปรมปรี อุบลไทร
สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร

นายศุภสิทธิ์ ศิลปสิทธิ์
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ จังหวัดราชบุรี

นางสาวมีนา เพ็งเจริญ
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ จังหวัดราชบุรี

บทที่ ๓
เทคนิคการปฏิบัติงานกับกลุ่มยุวเกษตรกร ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีบทบาทหน้าที่หลายประการ หนึ่งในนั้นคือ การปฏิบัติงานร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆที่ เชื่อมโยงกับงานส่งเสริมการเกษตร กลุ่มยุวเกษตรกร เป็นกลุ่มและองค์กรเกษตรที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากยุวเกษตรกร คือ เกษตรกรในอนคต เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษา เรียนรู้เพื่อให้เข้าใจ และให้สามารถเข้าถึงกลุ่มยุวเกษตรกร และสามารถขับเคลื่อนงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ในบทที่ ๓ นี้ นักส่งเสริมการเกษตรจะได้เรียนรู้ถึงเนื้อหาสาระต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานประกอบด้วย ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๓.๑ เทคนิคการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร
ตอนที่ ๓.๒ เทคนิคการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร
ตอนที่ ๓.๓ เทคนิคการจัดงานชุมนุมยุวเกษตรกร

ตอนที่ ๓.๑ เทคนิคการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร

การจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร หรือการเข้าไปฟื้นฟูกิจกรรมเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของกิจกรรมนั้น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจเป็นต้องดำเนินการดังนี้

๑. ศึกษาข้อมูล

๑.๑) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนงานยุวเกษตรกร หลักการส่งเสริมการเกษตร และการรวมกลุ่ม

๑.๒) ศึกษาความจำเป็นและความเป็นไปได้ที่จะจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร เช่น พื้นที่/กิจกรรม/บุคลากร/สมาชิก

๑.๓) คัดเลือกกลุ่ม/โรงเรียนเป้าหมายที่มีความสนใจในงานด้านการเกษตร และมีบุคลากรพร้อมที่จะปฏิบัติงาน/กิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร

๒. ประสานงาน

๒.๑ เมื่อได้กลุ่ม/โรงเรียนเป้าหมาย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรทำความเข้าใจชี้แจงการดำเนินงานในรูปแบบกลุ่มยุวเกษตรกรแก่ครูเกษตร/ครูที่รับผิดชอบกิจกรรมเกษตร ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน การดำเนินงาน/กิจกรรม กระบวนการกลุ่ม พร้อมมอบเอกสารคู่มือการดำเนินการกลุ่มยุวเกษตรกร ให้ครูเกษตรได้ศึกษาในเบื้องต้น

๒.๒ พบผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขออนุญาตจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร โดยเข้าพบพร้อมครูเกษตร/ครูที่รับผิดชอบกิจกรรมเกษตร และหากเป็นไปได้ควรเชิญเกษตรอำเภอเข้าร่วมพบปะกับผู้บริหารด้วย เพื่อชี้แจงหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ขั้นตอนการดำเนินงาน/กิจกรรม กระบวนการกลุ่ม และประโยชน์ของการจัดตั้งกลุ่ม และเป็นการให้เกียรติและเห็นความสำคัญของการดำเนินงานดังกล่าว

๒.๓. การคัดเลือกสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร คัดเลือกจากเด็กนักเรียน/เยาวชนในโรงเรียน ในช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ และมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ โดยวิธีการคัดเลือกของครูเกษตรจะแตกต่างกันไปในแต่ละโรงเรียน จำนวนสมาชิกส่วนใหญ่จะเข้าร่วมเป็นห้องที่ได้รับการคัดเลือกทั้งห้อง กลุ่มลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ (เศรษฐกิจพอเพียง และโครงการอาหารกลางวัน ฯลฯ)

๓. บูรณาการ

๓.๑ ประสานงาน/บูรณาการหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรเกษตรกร ปราชญ์ชาวบ้าน ให้มีส่วนร่วมสนับสนุนงบด้านวิชาการและงบประมาณ

๔. ภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

๔.๑ มีความน่าเชื่อถือ

- บุคลิกภาพ ทักษะความรู้ของเจ้าหน้าที่ในเรื่องยุวเกษตรกร

๔.๒ การสื่อสาร/กระตุ้นความสนใจ/การสร้างแรงจูงใจ

- การจัดหางบประมาณเข้าไปจัดกิจกรรมทางการเกษตร การพาไปดูงานกิจกรรมนอกสถานศึกษา การออกสื่อ การเข้าร่วมประชุมของโรงเรียนกับหน่วยงาน

๔.๓ การเข้าร่วมกิจกรรม

- การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเกษตรของโรงเรียน โครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ การต่อยอดในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

๕. ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรตามคู่มือการดำเนินงานกลุ่มยุว

ตอนที่ ๓.๒ เทคนิคการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร

๑. ผู้บริหารเห็นความสำคัญของงานยุวเกษตรกร และเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมด้านการเกษตรและเคหกิจกับกลุ่มยุวเกษตรกร

๒. ผู้บริหารกำหนดให้งานยุวเกษตรกรเป็นตัวชี้วัด และบรรจุในแผนประจำตำบล เพื่อให้เจ้าหน้าเห็นความสำคัญของงานยุวเกษตรกร

๓. ผู้บริหารให้ขวัญและกำลังใจ แก่เจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานยุวเกษตรกร

๔. ผู้บริหารกำหนดให้มีการประกวดกลุ่มยุวเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่รู้จักกลุ่มยุวเกษตรกร และเป็นการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร และเกิดกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งหากการประกวดสิ้นสุดลงแล้วกลุ่มไม่ได้รับรางวัล เจ้าหน้าที่ก็ควรจะให้กำลังใจ และนำจุดด้อยไปแก้ไข และพัฒนาต่อไป

๕. เจ้าหน้าที่จะต้องหมั่นเยี่ยมเยียน ติดตาม กลุ่มยุวเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี สร้างความคุ้นเคยระหว่างเจ้าหน้าที่ กับที่ปรึกษายุวเกษตรกร และสมาชิกยุวเกษตรกร

๖. บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ จะต้องเป็นพี่เลี้ยง คอยแนะนำให้กับที่ปรึกษายุวเกษตรกรและสมาชิกยุวเกษตรกร

๗. เจ้าหน้าที่จะต้องมีความรู้ และมีทักษะในเรื่องกระบวนการกลุ่ม เพื่อนำเทคนิคดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร

๘. การถ่ายทอดความรู้ควรสื่อที่เข้าใจง่าย และใช้สื่อวิดีทัศน์ต่างๆ เพื่อให้สมาชิกยุวเกษตรกรสนใจ

๙. การทำงานควรบูรณาการกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน โดยเฉพาะระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการทำงาน และสนับสนุนงบประมาณ และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร

๑๐.บูรณาการกับสถาบันเกษตรกรอื่นๆ เช่น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ Young Smart Farmer เข้ามาให้ความรู้กับกลุ่มยุวเกษตรกร และเอื้ออำนวยสนับสนุนซึ่งกันและกัน

๑๑.มีกิจกรรมให้เจ้าหน้าที่ และที่ปรึกษา/สมาชิกยุวเกษตรกร ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนความรู้กับกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรของตนเอง

๑๒.การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรควรดูความเหมาะสมให้สอดคล้องกับวัยของยุวเกษตรกร มีการแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมตามความสนใจและความถนัด แนะนำให้เกิดการต่อยอดในการทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดความสำเร็จลุล่วง

๑๓. เน้นการกระตุ้นให้ที่ปรึกษา/สมาชิกเห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการดำเนินงานยุวเกษตรกร ทำให้เกิดการยอมรับ

๑๔.ชวนให้คิด ให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการทำกิจกิจกรรม เรียนรู้จากการทำจริง

๑๕.ให้การดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรเชื่อมโยงกับวิชาเรียน

ตอนที่ ๓.๓ เทคนิคการจัดงานชุมนุมยุวเกษตรกร

๑. การเลือกช่วงเวลาจัดงานชุมนุมยุวเกษตรกร

การชุมนุมยุวเกษตรกรหรือการเข้าค่ายยุวเกษตรกรควรเลือกจัดในช่วงก่อนปิดเทอมหรือช่วงเปิดเทอมใหม่ๆ ที่ยังไม่ภารกิจด้านการเรียนการสอนมากนัก

๒. การกำหนดกลุ่มเป้าหมายยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมชุมนุม

การจัดงานชุมนุมยุวเกษตรเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้สมาชิกและที่ปรึกษายุวเกษตรกรประจำแต่ละท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและมีผลงานดีเด่นในรอบปีที่ผ่านมา ดังนั้นจึงควรเชิญหรือคัดเลือกกลุ่มยุวเกษตรกรที่มีผลงานที่มีศักยภาพในการพัฒนาและเป็นแบบอย่างต่อไปได้ของแต่ละพื้นที่มาร่วมงานชุมนุม

๓. การกำหนดช่วงวัยกลุ่มเป้าหมายยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมชุมนุม

การจัดงานชุมนุมควรแต่ละครั้ง ควรกำหนดช่วงอายุของยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมชุมนุมให้อยู่ในช่วงวัยอายุระดับไกล้เคียงกัน เช่น กลุ่มยุวเกษตรกรระดับประถม มัธยม เพื่อจะได้ไม่มีความแตกต่างในการจัดและดำเนินกิจกรรม เกิดการเรียนรู้ได้เหมือนกัน เกิดความสนุกสนานและมีส่วนร่วมในแนวทางเดียวกัน

๔. ระยะเวลาจัดงานชุมนุมยุวเกษตรกร

การจัดงานชุมนุมยุวเกษตรกรแต่ละครั้งควรใช้เวลาจัด ในช่วง ระยะเวลา ๓ – ๔ วัน ให้ครอบคลุมกิจกรรมการชุมนุมตั้งแต่วันแรกที่เดินทางมาถึงค่าย และทำกิจกรรมตามที่กำหนดจนถึงวันสุดท้ายที่เดินทางกลับ หากน้อยไปจะดำเนินกิจกรรมได้น้อยไม่ครบกระบวนการและเร่งรีบ ตรงข้ามหากใช้เวลามากวันไปก็จะเกิดความเหนื่อยล้าต่อยุวเกษตรกร หรือส่งผลต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนและผู้ปกครองเกิดความห่วงใยได้

๕. สถานที่จัดงานชุมนุมยุวเกษตรกร

ควรเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัย มีความพร้อมด้านการจัดที่พัก อาหาร และการจัดกิจกรรมการชุมนุม ทั้งในด้าน indoor และ outdoor มีความร่มรื่น มีองค์ประกอบพื้นฐานในการทำกิจกรรมเรียนรู้การเกษตร มีความพร้อมของอุปกรณ์การสื่อสาร

๖. การสร้างบรรยากาศสถานที่จัดงานชุมนุมยุวเกษตรกร

ควรจัดตกแต่งสถานที่ที่ให้มีบรรยากาศของการเข้าค่ายพักแรม ความท้าทาย สนุกสนาน จัดกิจกรมกลุ่มรอบกองไฟ

๗. วิทยากรสันทนาการและวิทยากรพี่เลี้ยง

ควรเป็นทีมวิทยากรมืออาชีพที่มีทักษะประสบการณ์ มีจำนวนวิทยากรเพียงพอกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความสนุกสนานเข้าใจอย่างอบอุ่นและปลอดภัย (จัดครูที่ปรึกษาให้กระจายตัวเป็นพี่เลี้ยง)

๘. กิจกรรมสันทนาการและกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

ควรจัดช่วงเวลาการทำกิจกรรมสันทนาการและกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในตารางกำหนดการอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความรื่นเริงสนุกสนาน กระตุ้นความสนใจทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดจนการทำกิจกรรมกลุ่มสำพันธ์ในการสร้างการมีส่วนร่วมและความสามัคคี (จัดสมาชิกยุวเกษตรกรและที่ปรึกษาจากการละลายพฤติกรรมเป็นกลุ่มสี)

๙. กิจกรรมความรู้การเข้าค่ายชุมนุมยุวเกษตรกร

ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้การเกษตรที่เหมาะสมให้กับสมาชิกและที่ปรึกษายุวเกษตรกรโดยการจัดบูทความรู้/สาธิต/จากหน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น ศูนย์ปฏิบัติการและหน่วยงานอื่น ๆ ในการสิ่งเสริมให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ (เน้นการเรียนรู้)

๑๐. กิจกรรมฝึกทักษะการเกษตรในค่ายชุมนุมยุวเกษตรกร

ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ให้มีการฝึกปฏิบัติงานเกษตรต่างๆ ที่จำเป็น เช่นการขยายพันธุ์พืช การแปรรูปถนอมอาหาร การใช้เครื่องจักรกลเกษตร หรือทักษะการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร (เน้นการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะ)

๑๑. จัดกิจกรรมแข่งขันทักษะการเกษตร

ควรจัดกิจกรรมแข่งขันทักษะการเกษตรตามที่ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่มสี เพื่อสร้างความสนุกสนาน สามัคคี และทบทวนการเรียนรู้ เน้นให้มีกิจกรรมการเชียและมีส่วนร่วม

๑๒. จัดกิจกรรมการแสดงรอบกองไฟ

- ควรจัดกิจกรรมจัดแสดงรอบกองไฟในคืนก่อนวันเดินทางกลับ เพื่อสร้างความสนุกสนาน สามัคคี โดยมอบหมายให้แต่ละกลุ่มได้ทำการแสดงทุกกลุ่มในพิธีค่ายรอบกองไฟ (มอบหมายการแสดงตามกลุ่มสีและจัดให้ซ้อมในช่วงเวลาพักกิจกรรมค่ายมาก่อนหน้านี้)

- จัดให้มีการเต้นระบำซูลู/อินเดียนแดง เพื่อขอไฟจากประธาน และสร้างบรรยากาศกิจกรรมรอบกองไฟ โดยตัดเลือกยุวเกษตรกรที่อาสาและลักษณะเหมาะสมมาซ้อมทำการแสดง

- หลังจากกิจกรรมรอบกองไฟเสร็จจะเป็นกานนำเข้าสู่กิจกรรมพิธีเทียน

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการเกษตร.๒๕๕๖. คู่มือปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การพัฒนาองค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และเครือข่าย.กรุงเทพมหานคร.

ทองดี จันทะวง. ๒๕๕๑. แนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำโครงการชลประทานระบบผ่านน้ำล้นนาข้อยสาว. “กรณีศึกษา ๕หมู่บ้านของเมืองชาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.ม.ป.ป.เกษตรกรผู้นำในท้องถิ่น “บทที่ ๗ บทบาทของเกษตรกรผู้นำและองค์กรเกษตรกร”.ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

https://www.novabizz.com/NovaAce/Manage/group.htm เรื่อง กระบวนการกลุ่ม

http://www.k-station.doae.go.th/doc/AEK_๑๐๒.pdf คณะกรรมการหลักสูตรและคณะทำงานผลิตวิชาการส่งเสริมการเกษตรและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช แนวการศึกษา วิชาการพัฒนาองค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย